

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av miljöskyddslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att miljöskyddslagen ändras för genomförande av kraven enligt det nya direktivet om nationella utsläppstak i den nationella lagstiftningen. De viktigaste nya bestämmelserna gäller de nationella åtaganden om utsläppsminskning som fastställts för Finland för 2020–2029 samt från och med 2030 samt flexibilitetsbestämmelser i anslutning till dem, det nationella luftvårdsprogram som ska utarbetas för fullgörande av åtagandena om utsläppsminskning samt övervakning av effekterna i anslutning till åtagandena om utsläppsminskning.

Samtidigt görs det i lagen några tekniska ändringar som hänger samman med regleringen av registreringspliktiga verksamheter.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Inledning

Europaparlamentets och rådets direktiv (2001/81/EG) om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar, nedan *det första direktivet om utsläppstak*, antogs den 23 oktober 2001. I detta fastställdes för medlemsstaterna åtaganden om att minska utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider, flyktiga organiska föreningar (med undantag av metan) och ammoniak i kiloton per år. Målet för åtagandena var att minska miljöbelastningen och medborgarnas exponering för luftföroreningar inom gemenskapens territorium fram till 2010. Åtagandena om utsläppsminskning grundade sig på bland annat utsläppsnivåerna 1990.

Luftföroreningarna är ett internationellt problem, som överskrider de nationella gränserna. Därför anslöt sig EU i juni 2003 till konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar angående minskning av förurning, övergödning och marknära ozon från 1979. När konventionen 2012 ändrades genom en revidering av det så kallade Göteborgsprotokollet behövde också det första direktivet om utsläppstak ändras på motsvarande sätt.

På grund av det som nämns ovan ersattes det första direktivet om utsläppstak med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016, nedan *det nya direktivet om utsläppstak*. Det nya direktivet om utsläppstak antogs som en del av EU:s så kallade luftvårdspaket. I detta ingick även ett direktiv om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar (EU) 2015/2193.

I det nya direktivet om utsläppstak fastställs för medlemsstaterna åtaganden om utsläppsminskning förutom för svaveldioxid, kväveoxider, flyktiga organiska föreningar (med undantag av metan) och ammoniak dessutom även i fråga om fina partiklar. Målet är att genom åtagandena minska de sanitära olägenheterna och miljöolägenheterna till följd av luftföroreningar

väsentligt före 2030. Åtagandena om utsläppsminskning gäller åren 2020–2029 och från och med 2030. Dessa grundar sig på utsläppen 2005.

Det nya direktivet om utsläppstak innehåller delvis sådana åtaganden som ingick redan i det första direktivet om utsläppstak och delvis helt nya åtaganden. Dessutom är regleringen i det nya direktivet om utsläppstak till flera delar väsentligt mer detaljerad än i det första direktivet om utsläppstak. Genom denna regeringsproposition genomförs nationellt de krav enligt det nya direktivet om utsläppstak som förutsätter reglering på lagnivå.

Genom denna regeringsproposition genomförs också diverse ändringar av teknisk karaktär på grund av det uppdagade behovet att se över regleringen av vissa registreringspliktiga verksamheter.

2 Nuläge

2.1 Det nationella genomförandet av det första direktivet om utsläppstak

I Finland sattes det första direktivet om utsläppstak i tiderna i kraft genom det nationella luftsvårdsprogrammet (luftvårdsprogrammet 2010), som godkändes av statsrådet den 26 september 2002. Programmet godkändes med stöd av 26 § om riksomfattande planer och program i den då gällande miljöskyddslagen (86/2000). Lagstiftningen ändrades inte.

Programmet bereddes av en tjänstemannaarbetsgrupp under ledning av miljöministeriet. Programmet omfattade åtgärder för att minska utsläppen från energiproduktion, trafik, jordbruk och industri samt åtgärder genom vilka utsläppen från arbetsmaskiner, fritidsbåtar och småskalig vedförbränning kan minskas. I programmet var genomförandet av utsläppsregleringen i enlighet med EU-lagstiftningen relevant med hänsyn till genomförandet av åtagandena om utsläppsminskning.

De nationella åtagandena om utsläppsminskning som fastställdes för Finland i det första direktivet om utsläppstak anges i kiloton per år i följande tabell:

	2010
SO ₂	110
NO _x	170
NM VOC	130
NH ₃	31

Finland uppfyllde i god tid, redan före 2010, åtagandena enligt det första direktivet om utsläppstak om att minska utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider och flyktiga organiska föreningar.

Åtagandet att minska ammoniakutsläppen med 31 ton per år överträddes 2010, och också efter det har ammoniakutsläppen fortlöpande överträtt minskningsåtagandet med cirka 6 kiloton. Detta beror bland annat på att man inte lyckats genomföra de utsläppsminskande åtgärderna inom jordbruket tillräckligt effektivt. Merparten, dvs. cirka 90 procent av de finska ammoniakutsläppen, härrör från jordbruket.

2.2 FN:s konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar och det tillhörande Göteborgsprotokollet

FN:s konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar, nedan *luftvårdskonventionen*, undertecknades 1979 och innehåller principer och bestämmelser om luftvård, forskning och utveckling, informationsutbyte och övervakning av luftföroreningar. Den skapar ramarna för samarbete och för sådana detaljerade protokoll om olika helheter avseende bland annat utsläppsminskning som ska godkännas separat.

För svavel, kväveoxider, ammoniak och flyktiga organiska föreningar (med undantag av metan) fastställdes nationella maximala mängder i det så kallade Göteborgsprotokollet (FördrS 40/2005) 1999. Göteborgsprotokollets målsättning är att effektivt minska förurning, övergödning och marknära ozon. Genom en ändring av Göteborgsprotokollet kom parterna 2012 överens om nya åtaganden att minska svaveldioxid, kväveoxider, flyktiga organiska föreningar, ammoniak och fina partiklar från 2020 framåt. Det är denna ändring av Göteborgsprotokollet som ligger bakom det nya direktivet om utsläppstak.

Finland rapporterar årligen de nationella uppgifterna om utsläpp av luftföroreningar till sekretariatet för FN:s luftvårdskonvention.

2.3 Åtagandena enligt det nya direktivet om utsläppstak

Det nya direktivet om utsläppstak antogs den 14 december 2016. Direktivets syfte är att minska de sanitära olägenheterna och miljöolägenheterna till följd av luftföroreningar väsentligt före 2030.

Enligt artikel 2.1 i det nya direktivet om utsläppstak omfattar tillämpningsområdet för direktivet både sådana utsläpp för vilka nationella åtaganden om utsläppsminskning har angetts i artikel 4 i direktivet och sådana utsläpp vilka berörs endast av de i artikel 8 angivna skyldigheterna att utarbeta utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter. Tillämpningsområdet för det första direktivet om utsläppstak omfattade endast utsläpp inom ramen för åtagandena om utsläppsminskning.

I artikel 2.1 i det nya direktivet om utsläppstak fastställs även det geografiska tillämpningsområdet. I detta avseende är utsläpp som förekommer inom medlemsstaternas territorium, deras exklusiva ekonomiska zoner och utsläppskontrollområden relevanta.

I artikel 3 i det nya direktivet om utsläppstak finns definitioner som är relevanta med hänsyn till tillämpningen av direktivet. Definitionerna har uppdaterats så att de svarar mot innehållet i det nya direktivet.

I artikel 4 i det nya direktivet om utsläppstak har de nationella åtagandena om utsläppsminskning fastställts stegvis för åren 2020–2029 och från 2030 och framåt. Åtagandena om utsläppsminskning har förutom för utsläpp av svaveldioxid, kväveoxider, flyktiga organiska föreningar och ammoniak nu även fastställts för utsläpp av fina partiklar. I det nya direktivet om utsläppstak är de nationella åtagandena om utsläppsminskning för alla medlemsstater striktare än i det första direktivet om utsläppstak. De nya åtagandena om utsläppsminskning uttrycks som en procentandel av respektive medlemsstats totala utsläpp 2005 och grundar sig på kommissionens effektbedömningar och kostnadseffektivitetsberäkningar.

I artikel 8 i det nya direktivet om utsläppstak har skyldigheterna att utarbeta utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter förutom för de utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för åtagandena om utsläppsminskning dessutom föreskrivits för kolmonoxid (CO), tungmetaller (Cd, Hg, Pb), långlivade organiska föreningar (POP), PM₁₀-partiklar och sot (BC). I fråga om dessa utsläpp iakttas redan nu rapporterings-skyldigheterna enligt protokollen till luftvårdskonventionen.

Det nya direktivet om utsläppstak utgår från att medlemsstaterna själva bestämmer metoderna för hur åtagandena om utsläppsminskning genomförs. Metoderna ska anges i det nationella luftvårdsprogram som förutsätts enligt artikel 6 i det nya direktivet om utsläppstak. I det nya direktivet om utsläppstak ställs betydligt mer exakta och mer detaljerade krav på luftvårdsprogrammets innehåll än i det första direktivet om utsläppstak. I det nya direktivet om utsläppstak finns bestämmelser om kraven på minimiinnehållet i det nationella luftvårdsprogrammet och en förteckning över frivilliga åtgärder som utifrån övervägande kan inkluderas i programmet. Enligt det nya direktivet om utsläppstak ska samråd i enlighet med det så kallade direktivet om rätt till deltagande (2003/35/EG) hållas med allmänheten och de behöriga myndigheterna när programmet utarbetas. Det nationella luftvårdsprogrammet ska uppdateras vart fjärde år och därutöver alltid om ett eller flera åtaganden om utsläppsminskning inte uppfylls eller riskerar att inte uppfyllas. Regleringen är också till dessa delar exaktare och mer detaljerad än i det första direktivet om utsläppstak.

Helt nytt jämfört med det första direktivet om utsläppstak är de flexibilitetsbestämmelser i samband med iakttagandet av åtagandena om utsläppsminskning som finns i artikel 5 i direktivet. Dessa har tagits in i direktivet för att åtagandena om utsläppsminskning ska kunna genomföras kostnadseffektivt. Det finns fyra slags flexibilitetsbestämmelser, och att utnyttja dessa kan övervägas om de nationella utsläppsinventeringarna enligt artikel 8 visar att ett eller flera åtaganden om utsläppsminskning inte uppfylls. För samtliga flexibilitetsbestämmelser anges detaljerade villkor för när de får tillämpas. Enligt direktivet ska varje medlemsstat informera Europeiska kommissionen om ett eventuellt behov av att tillämpa en eller flera flexibilitetsbestämmelser. Antingen godkänner Europeiska kommissionen tillämpningen av flexibilitetsbestämmelser eller så avslås den.

Helt nytt jämfört med det första direktivet om utsläppstak är också kravet i artikel 9 på att medlemsstaterna ska övervaka luftföroreningarnas effekter på ekosystem för att bedöma ändamålsenligheten i åtagandena om utsläppsminskning. Övervakningen av effekterna ska ordnas så att den omfattar medlemsstatens viktigaste akvatiska och terrestra ekosystem. När övervakningen av effekterna ordnas ska medlemsstaterna tillämpa ett representativt, kostnadseffektivt och riskbaserat tillvägagångssätt samt utnyttja sådana befintliga övervakningsnätverk som grundar sig på annan EU-lagstiftning och luftvårdskonventionen. I bilaga V anges frivilliga övervakningsindikatorer för övervakningen av effekterna.

Artikel 10 i det nya direktivet om utsläppstak förutsätter att medlemsstaterna till kommissionen regelbundet och ingående rapporterar om tillämpningen av direktivet om utsläppstak. Rapporteringen ska överensstämma med rapporteringen i enlighet med luftvårdskonventionen. De uppgifter som ska rapporteras omfattar de nationella luftvårdsprogrammen enligt artikel 4 och eventuella uppdateringar av dessa, utsläppsinventeringarna, utsläppsprognoserna och de informativa inventeringsrapporterna enligt artikel 8 och den information enligt artikel 9 som hänför sig till övervakningen av effekterna. I fråga om övervakningen av effekterna ska medlemsstaterna meddela kommissionen övervakningsplatsernas läge och tillhörande övervakningsindikatorer senast den 1 juli 2018. Övervakningsuppgifterna ska rapporteras den 1 juli

2019. Därefter ska rapporterna lämnas in med fyra års intervall. På det hela taget är medlemsstaternas rapporteringsskyldighet mer omfattande än enligt det första direktivet om utsläppstak. Utifrån den information som medlemsstaterna rapporterar ska kommissionen i enlighet med artikel 11 i det nya direktivet om utsläppstak i sin tur till Europaparlamentet och rådet regelbundet rapportera om hur genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak har framskridit.

I artikel 14 i det nya direktivet om utsläppstak föreskrivs att både medlemsstaterna och kommissionen i enlighet med direktiv 2003/4/EG om allmänhetens tillgång till miljöinformation ska publicera en stor mängd information med anknytning till genomförandet av direktivet på en allmänt tillgänglig webbplats. I det första direktivet om utsläppstak fanns ingen sådan skyldighet över huvud taget.

I artikel 15 i det nya direktivet om utsläppstak föreskrivs i stor utsträckning på samma sätt som i det första direktivet om utsläppstak att medlemsstaterna ska samarbeta såväl med tredjeländer som inom ramen för internationella organisationer.

Enligt artikel 20 i det nya direktivet om utsläppstak ska medlemsstaterna införliva en del av rapporteringsåtagandena i enlighet med artikel 10 i den nationella lagstiftningen senast den 15 februari 2017. Detta åtagande har redan genomförts genom miljöministeriets föreskrift YM5/00/2017. Till övriga delar ska direktivet införlivas i den nationella lagstiftningen senast den 1 juli 2018.

2.4 Utredningar och bedömningar av genomförandet av de nya nationella åtagandena om utsläppsminskning

Redan i samband med förhandlingarna om det nya direktivet om utsläppstak bedömdes direktivets konsekvenser för Finland i en utredning som samtidigt behandlade vilka konsekvenser genomförandet av direktivförslaget om medelstora förbränningsanläggningar har för Finland (Finlands miljöcentrals rapporter 6/2015), nedan *konsekvensbedömningsutredningen*. Enligt konsekvensbedömningsutredningen kommer Finland i huvudsak att uppfylla de nya åtagandena om utsläppsminskning redan genom genomförandet av den gällande EU-lagstiftningen om utsläppsbegränsning. Med gällande EU-lagstiftning avses EU-regleringen om luftkvalitet och den ymniga EU-regleringen om begränsningen av utsläppen från energiproduktion, industri och trafik.

Enligt konsekvensbedömningsutredningen kommer genomförandet av åtagandena att minska ammoniakutsläppen dock att förutsätta ytterligare nationella åtgärder, dvs. nationella utsläppsminskande åtgärder. Eftersom cirka 90 procent av de finska ammoniakutsläppen härrör från jordbruket, måste de utsläppsminskande åtgärderna sättas in uttryckligen inom denna sektor. Det är fråga om exempelvis utfodringsåtgärder samt tekniska åtgärder i samband med hanteringen av gödsel. I en separat utredning om möjligheterna att minska ammoniakutsläppen från jordbruket och kostnaderna för detta granskade man närmare de utsläppsminskande åtgärderna inom jordbrukssektorn (Miljöministeriets rapporter 26/2014). Som utredningsslutsats framfördes att de nya åtagandena om att minska ammoniakutsläppen kan uppfyllas genom att kombinera olika åtgärder, varav praxisen vid gödselspridning och täckningen av gödselupplag hör till de viktigaste. Slutsatsen har därefter beaktats i det i början av 2018 publicerade operativa programmet för att minska ammoniakutsläppen från jordbruket i Finland före 2020 (Jord- och skogsbruksministeriets publikationsserie 1/2018). Det operativa programmet bereddes i samarbete mellan jord- och skogsbruksministeriet samt miljöministeriet och i samråd med be-

rörda intressentgrupper. I samband med beredningen av det nationella luftvårdsprogrammet i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak kommer det operativa programmet att uppdateras så att man i det beaktar de nationella åtaganden om utsläppsminskning som fastställts för 2020 och 2030.

Enligt konsekvensbedömningsutredningen kan nationella utsläppsminskande åtgärder behövas också för att uppfylla åtagandena om utsläppsminskning av fina partiklar. I utredningen framförs att möjligheten att nå målet i fråga om att minska de fina partiklarna i hög grad beror på hur torvförbrukningen och den småskaliga vedförbränningen i fastigheter utvecklas. För torvens del är det i huvudsak fråga om dammutsläpp från torvproduktionen. Den småskaliga vedförbränningen i fastigheter, varmed avses vedeldning i öppna spisar, braskaminer, ugnar och bastuugnar, utgör för sin del den väsentligaste källan till de nationella utsläppen av fina partiklar, och ökad vedanvändning i fastigheter gör det svårare att uppfylla åtagandena om utsläppsminskning. En fortsatt ökning av småskalig vedförbränning i fastigheter gör det även svårare att minska flyktiga organiska föreningar.

Efter att konsekvensbedömningsutredningen publicerades har Finlands egna faktaunderlag för utsläppsberäkningen preciserats och metoderna för utsläppsberäkningen utvecklats. I jordbruket har man dessutom i allt högre grad vidtagit åtgärder som minskar ammoniakutsläppen, såsom placering av flytgödsel i åker för att hindra ammoniak från att avdunsta, inom ramen för systemet med miljöersättningar i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020. Konsekvensbedömningsutredningen svarar sålunda inte längre till alla delar mot läget vid utarbetandet av denna regeringsproposition. Vid beredningen av denna regeringsproposition är bedömningarna av genomförandet av de nationella åtagandena om utsläppsminskning följande:

Åtagandena att minska utsläppen av svaveldioxid uppfylls med all säkerhet. Åtagandena att minska alla andra utsläpp (andra flyktiga organiska föreningar än metan, ammoniak, kväveoxider och fina partiklar) uppfylls tämligen säkert.

Det är skäl att observera att bedömningarna av huruvida de olika åtagandena om utsläppsminskning kan uppfyllas alltid är förknippade med osäkerhetsfaktorer. Detta beror bland annat på att de energiförbrukningsprojektioner som ligger bakom utsläppsmodelleringarna och alla till buds stående tekniker inte kan ge tillräckligt precisa bedömningar långt framåt i tiden. Metoderna inom utsläppsmodelleringen och utsläppsinventeringarna utvecklas dessutom kontinuerligt, och därigenom omformas bedömningarna av de nationella utsläppsvolymerarna även i fråga om tidigare år. I vilket fall som helst används vid beredningen av det nationella luftvårdsprogrammet de allra färskaste utsläppsuppskattningar som är i bruk.

2.5 Övervakning av luftföroreningarnas effekter på ekosystem

I Finland har man på det sätt som förutsätts i det nya direktivet om utsläppstak redan länge övervakat luftföroreningarnas negativa effekter på ekosystemen i ytvatten och skogsmarker, även om det inte finns någon uttrycklig reglering om detta. Effekterna övervakas inom ramen för redan etablerade övervakningsnätverk och övervakningsprogram som hänför sig till andra direktiv eller internationella överenskommelser.

Europaparlamentets och rådets direktiv om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (2000/60/EG), nedan *vattenramdirektivet*, är ett av de direktiv som avses ovan. Nationella bestämmelser om den övervakning som förutsätts enligt vattenramdi-

rektivet finns i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) och statsrådets förordning om vattenvårdsförvaltningen (1040/2006). Övervakningen ger information om övergödningen av, syretillståndet i och halterna skadliga ämnen i bland annat ytvatten. Övervakningsresultaten ger en samlad bild av vattnens biologiska och kemiska tillstånd, varigenom det går att utreda huruvida exempelvis de vidtagna vattenvårdsåtgärderna har förbättrat vattnens tillstånd.

De viktigaste av de miljöövervakningsprogram som hänför sig till ovan avsedda internationella överenskommelser är ICP-programmen inom ramen för luftvårdskonventionen, såsom ICP Integrated Monitoring, ICP IM (programmet för integrerad miljöövervakning), ICP Waters (ytvattenprogrammet) och ICP Forests (skogsprogrammet). Inom ramen för ICP-programmen utreds hur de långväga gränsöverskridande luftföroreningarna och exempelvis klimatförändringen påverkar ekosystemen. Medan de övriga ICP-programmen har specialiserat sig på endast en särskild del av ekosystemet, samlar man inom ramen för ICP IM-programmet samtidigt och på samma plats in övervakningsdata om de olika sektorerna inom ekosystemet, vilket gör det möjligt att bedöma bland annat orsakssamband. I ICP-programmen fokuserar övervakningen av förändringarna och prognoserna om förändringarnas omfattning och takt vanligen på små skogbevuxna tillrinningsområden i naturtillstånd eller delvis i naturtillstånd, men det internationella nätverket omfattar även andra slags miljöer. För närvarande deltar sammanlagt över 40 europeiska länder, inklusive Finland, i ICP-programmen. I nuläget bekostas effektövervakningen inom ramen för ICP-programmen i Finland genom budget- och forskningsfinansiering från miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet samt Kommunikationsministeriet.

Inom ramen för övervakningen av ytvattens tillstånd övervakar NTM-centralerna och Finlands miljöcentral även luftföroreningarnas effekter på ytvatten. Övervakningen utförs med stöd av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och statsrådets förordning om vattenvårdsförvaltningen samt inom ramen för ICP-programmen. NTM-centralerna svarar för den praktiska övervakningen medan Finlands miljöcentral har huvudansvaret för planeringen, samordningen och rapporteringen av övervakningen till luftvårdskonventionens effektgrupp (Working Group on Effects, WGE). Finlands miljöcentral svarar också för rapporteringen av nationella data inom ICP IM-programmet till IM-programmets internationella programcenter. Kostnaderna för NTM-centralernas och Finlands miljöcentrals övervakning uppgår för närvarande till sammanlagt cirka 152 000 euro per år. Av dessa hänför sig cirka 85 000 euro per år till de egentliga analyserna av vattenkvaliteten. Planeringen, samordningen och den biologiska övervakningen står för det resterade beloppet. Övervakningen inbegriper redan i nuläget huvuddelen av kraven i det nya direktivet om utsläppstak.

Naturresursinstitutet övervakar luftföroreningarnas effekter på skogsmarker och fiskbestånd i ytvatten. Övervakningen sköts med stöd av ett avtal som grundar sig på ovan nämnda lagstiftning om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen samt inom ramen för ICP-programmen. Naturresursinstitutet (tidigare Skogsforskningsinstitutet) har deltagit i programmet ICP IM (integrerad miljöövervakning) sedan 1989 och har intensivövervakat skogsmiljöns tillstånd inom ramen för övervakningsprogrammet ICP Forests Level II sedan 1995. ICP IM-övervakningen inleddes med finansiering från miljöministeriet och integrerades i programmet ICP Forests Level II när verksamheten utvidgades med stöd av finansiering från EU. År 2011 överfördes verksamheten till att omfattas av budgetfinansieringen av Naturresursinstitutet, varför man på grund av avsaknaden av författningsgrund av kostnadsskäl har tvingats att väsentligt reducera övervakningsnätverket i form av forskningsprojekt. Den för närvarande pågående övervakningen av effekterna på skogsekosystemen inbegriper tre stationer – Pallas-

järvi, Valkea-Kotinen och Hietajärvi – som också ingår i ICP IM-programmet. Kostnaderna för övervakningen vid dessa uppgår i detta nu till cirka 110 000 euro per år. Kostnaderna består av underhåll av övervakningsnätverket, datainsamling samt behandling och analys av det insamlade datamaterialet. Enligt bedömningen vid utarbetandet av denna proposition uppfyller övervakningen vid dessa stationer kraven enligt det nya direktivet om utsläppstak.

Meteorologiska institutet övervakar halterna av ozon och andra luftföroreningar vid mätstationer som är belägna på bakgrundsplatser på landsbygden. Kostnaderna för Meteorologiska institutets övervakning av ozonhalterna uppgår i detta nu till cirka 21 000 euro per år. Halterna övervakas med stöd av statsrådets förordning om luftkvaliteten (79/2017). Förordningen utgör en del av det nationella genomförandet av det så kallade luftkvalitetsdirektivet (2008/50/EG), och övervakningen i enlighet med förordningen ger ingående information om luftföroreningshalterna i Finland. I övervakningen deltar inte bara Meteorologiska institutet utan också andra aktörer, såsom kommunerna. Förutom ozon omfattar de luftföroreningar som övervakas dessutom bland annat svaveldioxid, kvävedioxid, inandningsbara partiklar och små partiklar. Uppföljningsresultaten klargör om de för luftkvaliteten föreskrivna kraven eller målen på något håll i Finland inte har nåtts eller det finns risk för att de inte nås. Inom uppföljningen förekommer ingen egentlig uppföljning av luftföroreningseffekterna. I vissa områden har effekterna klargjorts på projektgrund så att man följt upp bioindikatorer. Den nuvarande uppföljningen av luftkvaliteten innefattar med andra ord inte sådan övervakning av ozonbelastningen som följer det nya direktivet om utsläppstak.

I nuläget övervakar man inte luftföroreningarnas effekter på våtmarker. Våtmarkerna täcker nästan en tredjedel av Finlands yta och bildar således ett viktigt ekosystem i Finland. Sålunda vore det befogat att också i våtmarker övervaka effekterna i enlighet med artikel 9 i direktivet.

2.6 Vissa bestämmelser om registreringspliktiga verksamheter

I 116 § i miljöskyddslagen finns bestämmelser om registreringsanmälan för registrering av registreringspliktiga verksamheter. Paragrafen ändrades i sin helhet genom en lag (1064/2017) bland annat på grund av att det i paragrafen gjordes ändringar i anslutning till genomförandet av direktivet om medelstora förbränningsanläggningar.

I 116 § 1 mom. finns bland annat en bestämmelse om att bestämmelser om kraven på innehållet i registreringsanmälan och om miljöskyddskraven i fråga om registreringspliktiga verksamheter utfärdas med stöd av 10 §.

I 116 § 2 mom. föreskrivs om tidsfristerna för registrering.

I 116 § 3 mom. finns preciserande bestämmelser om hur tidsfristerna i 2 mom. ska räknas. Enligt momentet ska den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten, om registreringsanmälan är bristfällig, be verksamhetsutövaren att komplettera den. De tidsfrister för registrering som anges i 2 mom. ska då räknas från den dag då registreringsanmälan uppfyller de krav på innehållet som föreskrivs med stöd av 10 §.

Lagens 116 § 4 mom. gäller registrering av behandling av avfall. Bestämmelsen motsvarar regleringen i det 116 § 2 mom. som var i kraft före lagändringen (1064/2017).

Miljöskyddslagens 117 § gäller innehållet i registreringsanmälan och myndighetens meddelande om registrering. Paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om kraven på

innehållet i en registreringsanmälan och ett bemyndigande att utfärda förordning i samband med detta.

I 189 § föreskrivs om tillsynsmyndigheternas ansvarsfördelning vid tillsynen över tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. I 2 mom. finns en bestämmelse enligt vilken den statliga tillsynsmyndigheten ansvarar för tillsynen över verksamhet som är registreringspliktig enligt 116 § 2 mom.

2.7 Bedömning av nuläget

Genomförande av det nya direktivet om utsläppstak

Enligt det som anges ovan sattes det första direktivet om utsläppstak i tiderna i kraft i Finland genom det nationella luftvårdsprogrammet, som godkändes av statsrådet 2002 (luftvårdsprogrammet 2010). Enligt den nuvarande färdplanen för genomförandet av EU-lagstiftningen förutsätter det nationella genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak entydigt uttryckliga lagstiftningsåtgärder, varvid det inte räcker att utarbeta enbart ett nytt nationellt luftvårdsprogram. Med stöd av grundlagen kräver en stor del av åtagandena enligt det nya direktivet om utsläppstak dessutom bestämmelser på lagnivå. Därför måste miljöskyddslagen kompletteras med bestämmelser om genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak.

Ett helt nytt villkor i det nya direktivet om utsläppstak är den skyldighet att ordna övervakning av luftföroreningarnas effekter på ekosystem som föreskrivits för medlemsstaterna. Såsom ovan framförts har man i Finland redan länge i ytvatten och skogsmarker övervakat effekterna på det sätt som förutsatts i direktivet, även om övervakningen har saknat en uttrycklig författningsgrund. Effektovervakningen måste till vissa delar utvidgas för att den ska fylla samtliga krav enligt det nya direktivet om utsläppstak. Utvidgningskravet gäller först och främst ordnandet med övervakning av ozonbelastningen. Uppgiften förutsätter framtagning av modellerad ozondata, och administrativt är det rimligt att uppgiften tilldelas Meteorologiska institutet, som redan svarar för uppföljningen av ozonhalterna i Finland. Utvidgningsbehovet gäller dessutom ordnandet av övervakningen av effekterna i våtmarker. Denna kan genomföras som av miljöministeriet finansierade särskilda projekt med vissa års intervall.

Några betydande kompletteringar av de redan befintliga nätverken för övervakning av ytvatten- eller skogsekosystemen eller genomförandet av övervakningen behövs inte, eftersom Finlands läge på försurnings- och övergödningsområdenas randområden och utanför dessa utifrån en bedömning av villkoren i direktivet inte förutsätter någon regionalt eller tidsmässigt tät övervakning. I det stora hela behöver nya övervakningsplatser inte inrättas eller övervakningsvolymen höjas. På vissa platser måste antalet indikatorer som övervakas eventuellt ökas, men de eventuella tilläggskostnaderna för detta är små.

Enligt det som framförts ovan har uppföljningen av luftföroreningarnas effekter på ekosystemen delvis genomförts på basis av avtal. Vid uppföljning som ordnats på detta sätt föreligger det en risk för att uppföljningen på grund av statsförvaltningens sparåtgärder inte anvisas otillräckligt med resurser framöver. Situationen är stabilare om det är fråga om en uttrycklig lagstadgad uppgift. Nationellt kan man också framöver säkerställa en tillräcklig övervakning av effekterna på de för Finland betydelsefulla ekosystemen genom en sådan uttrycklig bestämmelse om ordnandet av övervakning av luftutsläppseffekterna på ekosystemet som det nationella genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak förutsätter.

Vissa bestämmelser om registreringspliktiga verksamheter

Med stöd av det som framförts i avsnitt 2.6 är hänvisningen i 116 § 1 mom. till kraven på innehållet i registreringsanmälan som utfärdas med stöd av 10 § felaktig, eftersom bemyndigandet att utfärda krav på innehållet finns i 117 §. Lagens 10 § medför bemyndigande att utfärda bestämmelser endast om miljöskyddskrav. Därför är också hänvisningen i 116 § 3 mom. till innehållskrav som utfärdas med stöd av 10 § felaktig. Dessutom är hänvisningen i 189 § till 116 § 2 mom. uppenbart felaktig. I stället för till 116 § 2 mom. ska i paragrafen hänvisas till 116 § 4 mom., som numera gäller registreringen av behandling av avfall. Det är skäl att ändra dessa felaktigheter i fråga om registreringspliktiga verksamheter i bestämmelserna.

3 Föreslagna ändringar

Motivering till utnyttjande av hänvisningsmetoden

I de föreslagna bestämmelserna om det nationella genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak har den så kallade hänvisningsmetoden utnyttjats. Med hänvisningsmetoden avses att man i den nationella lagstiftningen inte direkt tar in bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i direktivet, utan att man i den nationella lagstiftningen endast hänvisar till bestämmelserna i direktivet. För utnyttjandet av hänvisningsmetoden i det nationella genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak talar först och främst det att bestämmelserna i direktivet är så detaljerade och exakta att de inte lämnar medlemsstaterna något spelrum i genomförandet. Dessutom tillämpas bestämmelserna i första hand av miljöministeriet och andra ministerier samt av Finlands miljöcentral och andra sakkunniginrättningar. Regleringen tillämpas således inte direkt av verksamhetsutövarna eller enskilda medborgare.

Föreslagna ändringar i 1 kap. med anledning av det nya direktivet om utsläppstak

5 §. Till 5 § med definitioner fogas de nya definitionerna 16) direktivet om nationella utsläppstak och 17) nationella åtaganden om utsläppsminskning. Avsikten med de båda nya definitionerna är att underlätta läsbarheten av de bestämmelser som fogas till 15 kap. med anledning av det nationella genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak. Genom definitionen av nationella åtaganden om utsläppsminskning sätts dessutom definitionen ”nationellt åtagande om utsläppsminskning” i led 10 i artikel 3 med definitioner i det nya direktivet om utsläppstak i kraft.

Föreslagna ändringar i 15 kap. med anledning av det nya direktivet om utsläppstak

141 §. Till 141 § om luftkvalitet fogas ett nytt 3 mom. genom vilket det uttrycks hur viktiga de nationella åtaganden om utsläppsminskning som i det nya direktivet om utsläppstak fastställts för Finland och de övriga bestämmelserna om det nationella genomförandet av direktivet är med hänsyn till tryggandet av den luftkvalitet som avses i 1 mom. Enligt 1 mom. ska i all verksamhet eftersträvas en sådan luftkvalitet att farliga eller skadliga ämnen eller föreningar inte förekommer i luft eller nedfall i sådana mängder att det orsakar olägenhet för hälsan eller någon betydande annan i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedd följd. Luftkvalitetsmålen enligt artikel 1 i det nya direktivet om utsläppstak motsvarar målen i fråga om hälsa och miljöskydd enligt paragrafens 1 mom.

Det nya 3 mom. innehåller också en hänvisningsbestämmelse till artikel 3 i direktivet om nationella utsläppstak. Genom hänvisningsbestämmelsen genomförs definitionerna i fråga nat-

ionellt. Att genomföra definitionerna genom att utnyttja hänvisningsmetoden är en exceptionell lösning. Eftersom bestämmelserna i första hand tillämpas av miljöministeriet och andra ministerier samt av Finlands miljöcentral och andra sakkunniginrättningar, kan man på goda grunder i detta fall konstatera att en tillämpning av de i direktivet angivna definitionerna som sådana – utan att de uttryckligen intas på nytt i den nationella lagstiftningen – inte på något sätt försvagar utfallet av målen för de nationella åtagandena om utsläppsminskning eller för de övriga bestämmelserna i anslutning till det nya direktivet om utsläppstak.

143 §. Till 143 § om skyldigheten att följa miljöns tillstånd fogas ny reglering om övervakning enligt artikel 9 i direktivet om utsläppstak av luftföroreningarnas effekter på ekosystem. Därför ändras paragrafen i sin helhet.

I 1 mom. föreskrivs på samma sätt som i 143 § 1 mom. i den gällande lagen om kommunernas och den statliga tillsynsmyndighetens uppgifter vid uppföljningen av miljöns tillstånd. Bestämmelsen ”För Finlands miljöcentralers uppgifter i fråga om att följa tillståndet i miljön gäller särskilda bestämmelser” stryks. Strykningen hänför sig till att bestämmelser om Finlands miljöcentralers uppgifter vid uppföljningen av miljöns tillstånd framöver också ingår i den föreslagna paragrafen, i synnerhet i det nya 3 mom.

I 2 mom. företas vissa språkliga preciseringar jämfört med 143 § 2 mom. i den gällande lagen. Dessa påverkar inte momentets sakinnehåll.

Paragrafens 3 mom. är helt nytt och utgör en del av det nationella genomförandet av den övervakning av luftföroreningarnas effekter på ekosystem som föreskrivs i artikel 9 i direktivet om utsläppstak. I Finland finns tre viktiga livsmiljöer inom de sötvattenekosystem och terrestra ekosystem som avses i direktivet: ytvatten samt skogs- och våtmarker. Ansvar för att ordna övervakningen av luftföroreningseffekterna inom dessa delas upp på olika myndigheter. För NTM-centralernas, Finlands miljöcentralers och Naturresursinstitutets del svarar ansvarsfördelningen mot den uppföljning av effekterna på ytvatten och skogsmarker som redan nu utförs delvis på författningsgrund och delvis med stöd av avtal. Den uppgift att ordna övervakning av ozonbelastningen som åläggs Meteorologiska institutet är helt ny jämfört med nuläget. Ur administrativ synvinkel är det förnuftigt att Meteorologiska institutet anvisas uppgiften, eftersom institutet redan nu följer upp ozonhalterna. Såsom ovan redan konstaterades förutsätter den nya uppgiften framtagning av modellerad ozondata. Också bestämmelsen om övervakning av effekterna på våtmarker är helt ny. Övervakningen av effekterna på våtmarker kan enligt de krav på ordnandet av övervakning som anges i artikel 9.1 och 9.2 i direktivet genomföras så att vegetationsskadorna och markegenskaperna övervakas med tio års intervall. Eftersom någon kontinuerlig övervakning inte förutsätts kan miljöministeriet låta utföra övervakningen av effekterna på våtmarker som separata projekt under bestämda år. De våtmarker som övervakas finns i närheten av områdena inom ramen för den integrerade övervakningen, och områdena blir sannolikt två eller tre.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska övervakningen ordnas i enlighet med artikel 9.1 och 9.2 i direktivet om utsläppstak. Dessa detaljerade krav i artikel 9.1 och 9.2 ska med stöd av det föreslagna 6 mom. tas in i statsrådets förordning om miljöskydd (713/2014), nedan *miljöskydds-förordningen*. Kraven hänför sig till övervakningens representativitet i olika vatten- och markekosystem (övervakningsplatsernas läge) samt till kravet på att övervakningen ska vara kostnadseffektiv och riskbaserad. Dessutom förutsätter kraven att medlemsstaterna i övervakningen utnyttjar redan befintliga övervakningsnätverk som hänför sig till övrig EU-lagstiftning och internationella överenskommelser samt uppgifter som fås via dessa. Enligt kraven får

medlemsstaterna i övervakningen dessutom använda de frivilliga övervakningsindikatorerna i bilaga V till direktivet om utsläppstak.

De i artikel 9 avsedda kraven i fråga om övervakningens representativitet innebär att övervakningen på ett representativt sätt ska omfatta medlemsstatens väsentliga livsmiljöer och områden med varierande luftburen belastning. De övervakningsplatser som väljs ut ska avspegla effekterna av den luftburna belastningen samt riskområdena så att de observerade effekterna kan avskiljas från andra antropogena belastningar. Dessutom ska även referensområden i naturtillstånd finnas representerade. Antalet övervakningsplatser och övervakningsfrekvensen beror på belastningsvolymen och effekterna av denna. Övervakningen i områden med liten belastning kan därmed vara mindre omfattande än i riskområden.

I samband med artikel 9 i direktivet om utsläppstak utarbetade experter från kommissionen (DG Environment Unit 3 – Air), EU-medlemsstaterna och ICP-programmen i workshoppar under hösten 2017 en vägledning för hur övervakningen av effekterna ska ordnas (Ecosystem monitoring under Article 9 and Annex V of Directive 2016/2284 (NECD) – Guidance). Vägledningens syfte är att instruera medlemsstaterna att ordna övervakningen av effekterna så att övervakningen betjänar direktivets mål enligt kraven i artikel 9.

Paragrafens 4 mom. är nytt och närmast informativt till innehållet. För Meteorologiska institutets del innebär momentet exempelvis sådana uppgifter i anslutning uppföljningen av luftkvaliteten som avses i statsrådets förordning om luftkvaliteten samt i statsrådets förordning om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (164/2017). För Finlands miljöcentral del avser momentet exempelvis lagen om Finlands miljöcentral (1069/2009).

Bestämmelserna om offentliggörandet av och information om uppföljningsuppgifterna i 5 mom. motsvarar 143 § 3 mom. i den gällande lagen. Regleringen kompletteras med en bestämmelse enligt vilken uppgifter om uppföljningsuppgifterna dessutom ska lämnas till Europeiska unionen i enlighet med vad som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning. Kompletteringen hänför sig i första hand till det nationella genomförandet av rapporteringsskyldigheten enligt artikel 10.4 i direktivet om utsläppstak. Artikel 9 förutsätter att uppföljningsuppgifterna enligt artikel 9 samt uppgifterna om övervakningsplatsernas läge och de använda indikatorerna rapporteras till både kommissionen och Europeiska miljöbyrån. Givetvis omfattar också annan av EU:s miljölagstiftning motsvarande skyldigheter att rapportera uppföljningsuppgifterna.

Paragrafens 6 mom. innehåller på samma sätt som 143 § 4 mom. i den gällande lagen ett bemyndigande att utfärda förordning i fråga om uppföljning av tillståndet i miljön. Bemyndigandet att utfärda förordning kompletteras för att det med stöd av detta ska vara möjligt att utfärda närmare bestämmelser om exempelvis rapporteringsansvaret i samband med genomförandet av ovan nämnda artikel 10.4 i direktivet om utsläppstak. Avsikten är att med stöd av bemyndigandet i miljöskyddsförordningen föreskriva om att det är Finlands miljöcentral som har ansvaret för att till Europeiska unionen lämna in de uppföljningsuppgifter som avses i artikel 10.4. Finlands miljöcentral har lång erfarenhet av att sköta olika rapporteringsåtaganden i anslutning till EU-lagstiftningen.

Paragrafens 7 mom. svarar mot gällande 143 § 5 mom., och i detta hänvisas det i fråga om uppföljning av yt- och grundvatten samt av Östersjöns tillstånd till lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen.

144 §. Rubriken till 144 § lyder ”Tryggande av luftkvaliteten”. För tydlighetens skull ändras rubriken till ”Tryggande av luftkvaliteten i kommunen”.

149 §. Till lagen fogas en ny 149 § om nationella åtaganden om utsläppsminskning. Genom paragrafen genomförs nationellt artikel 4 om nationella åtaganden om utsläppsminskning i det nya direktivet om utsläppstak samt regleringen om åtagandenas geografiska tillämpningsområde enligt artikel 2.1.

I 1 mom. föreskrivs om skyldigheten att iaktta de nationella åtaganden om utsläppsminskning som fastställts för Finland i det nya direktivet om utsläppstak. Dessa gäller följande utsläpp: svaveldioxid (SO₂), kväveoxider (NO_x), flyktiga organiska föreningar utom metan (NMVOC), ammoniak (NH₃) och fina partiklar (PM_{2,5}). I följande tabell anges de nationella åtaganden om utsläppsminskning som fastställts för Finland i det nya direktivet om utsläppstak i procent av utsläppen år 2005:

	Minskning jämfört med 2005	
	2020–2029	Fr.o.m. 2030
SO₂	30 %	34 %
NO_x	35 %	47 %
NMVOC	35 %	48 %
NH₃	20 %	20 %
PM_{2,5}	30 %	34 %

Utifrån ordalydelsen i artikel 4.1 i det nya direktivet om utsläppstak gäller åtagandena om utsläppsminskning utsläpp från antropogena källor. Utsläpp från naturliga källor lämnas sålunda med avsikt utanför åtagandena om utsläppsminskning. Utsläppen från antropogena källor omfattar utsläpp från exempelvis industri och jordbruk, väg- och flygtrafik samt nationell sjötrafik. Den föreslagna nya 149 § och de övriga bestämmelserna om de nationella åtagandena om utsläppsminskning är sålunda relevanta med hänsyn till flera olika ministeriers förvaltningsområden.

I 2 mom. utesluts med stöd av artikel 4.3 i direktivet vissa utsläpp från de nationella åtaganden om utsläppsminskning som föreskrivs i det föreslagna 1 mom. Det är således fråga om ett undantag från det som föreskrivs i 1 mom.

Enligt den föreslagna regleringen utifrån det nya direktivet om utsläppstak omfattas utsläppen från den nationella, men inte från den internationella, sjötrafiken av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning. Det är fråga om nationell, dvs. inrikes fartygstrafik, om ett fartyg uppgår att det befinner sig i inrikestrafik, dvs. transporterar människor eller gods mellan finska hamnar (oavsett rutt). När ett fartyg uppgår att det befinner sig i internationell trafik kan det trafikera från en finsk hamn till en annan, men transporterar inte exempelvis gods mellan hamnarna, utan hämtar mer last för transport utomlands (eller lossar på återvägen lasten i flera hamnar). Annan än frakt- eller passagerarfartygstrafik inom Finlands territorium betraktas automatiskt som inrikestrafik (isbrytare, arbetsbåtar, fritidsbåtar).

Utsläppen från fartygstrafiken beräknas med hjälp av Teknologiska forskningscentralen VTT:s modell MEERI, till vilken Trafikverket lämnar in uppgifter om alla fartyg som anlöper

finska hamnar, dvs. från och till vilken hamn ett fartyg trafikerar och om fartyget befinner sig i inrikes- eller utrikestrafik (<http://lipasto.vtt.fi/meeri/index.htm>).

I 3 mom. föreskrivs om hur de utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning ska minskas. Detta genomförs genom att hänvisa till regleringen i artikel 4.2 i direktivet. Detta innebär att utsläppen i första hand ska minskas linjärt. Om man följer en icke-linjär minskningsbana, ska minskningsbanan från och med 2025 successivt röra sig mot den linjära minskningsbana som uppgjorts för tiden mellan 2020 och 2030. En icke-linjär minskningsbana och orsakerna till dess användning ska beskrivas i det nationella luftvårdsprogrammet. Fullgörandet av åtagandena att minska utsläpp följs upp årligen utifrån de nationella utsläppsinventeringarna enligt den föreslagna 149 a §. Om utsläppen 2025 avviker från dem som fastställts i den linjära minskningsbanan ska orsakerna till avvikelserna och åtgärderna för att uppfylla utsläppsminskningens åtagandena anges. Dessa uppgifter ska uppges i den informativa inventeringsrapporten.

149 a §. Till lagen fogas en ny 149 a §, som gäller nationella utsläppsinventeringar. Genom paragrafen genomförs nationellt artikel 8 med bestämmelser om nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter och bilaga I till direktivet i anslutning till denna. Den i paragrafen avsedda skyldigheten att utarbeta och uppdatera nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter gäller förutom de utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning dessutom de andra utsläpp som avses i artikel 2.1 i direktivet om nationella utsläppstak. Till dessa andra utsläpp hör kolmonoxid (CO), tungmetaller (Cd, Hg, Pb), långlivade organiska föreningar (POP), PM₁₀-partiklar och sot (BC) enligt bilaga I till direktivet.

Motsvarande nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter har redan utarbetats med stöd av det första direktivet om utsläppstak och luftvårdskonventionen. Finlands miljöcentral har svarat för uppgiften och ska därför i enlighet med den föreslagna nya 149 a § även utarbeta och uppdatera handlingarna. I den nya paragrafen föreskrivs också att Finlands miljöcentral ska publicera de utarbetade och uppdaterade utsläppsinventeringarna och utsläppsprognoserna samt de informativa inventeringsrapporterna genom ett allmänt datanät. Skyldigheten utgör en del av det nationella genomförandet av kraven i enlighet med artikel 14 med bestämmelser om information till allmänheten i det nya direktivet om utsläppstak. I praktiken är det inte heller till denna del fråga om någon ny uppgift, eftersom Finlands miljöcentral redan längre har publicerat motsvarande uppgifter enligt det första direktivet om utsläppstak genom ett allmänt datanät.

Med stöd av de nationella utsläppsinventeringarna av, utsläppsprognoserna för och informativa inventeringsrapporterna om de utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning bedöms om Finland följer sina nationella åtaganden om utsläppsminskning.

Finland ska liksom alla de övriga EU-medlemsstaterna lämna in de nationella utsläppsinventeringarna och utsläppsprognoserna samt de informativa inventeringsrapporterna till kommissionen och Europeiska miljöbyrån i enlighet med artikel 10.2 i det nya direktivet om utsläppstak. Skyldigheten att rapportera uppgifterna ålades Finlands miljöcentral genom en separat föreskrift redan 2017 (Miljöministeriets föreskrift YM5/00/2017). Motsvarande rapporterings-skyldighet ingick redan i det första direktivet om utsläppstak, och Finlands miljöcentral har

skött rapporteringen som en samlad helhet tillsammans med rapporteringsskyldigheten i enlighet med luftvårdskonventionen.

149 b §. Till lagen fogas en ny 149 b § med flexibilitetsbestämmelser om nationella åtaganden om utsläppsminskning. Genom paragrafen genomförs nationellt artikel 5 med bestämmelser om flexibilitetsbestämmelser i det nya direktivet om utsläppstak.

I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för att tillämpa flexibilitetsbestämmelserna. Först och främst ska den nationella utsläppsinventering som avses i den föreslagna 149 a § visa att ett eller flera av de nationella åtagandena om utsläppsminskning inte uppfylls. Dessutom ska en eller flera av de detaljerade förutsättningarna enligt artikel 5.1–5.4 i direktivet uppfyllas. Sammanfattningsvis förutsätts

- 1) att det är fråga om vetenskapligt utvecklade metoder för utsläppsinventering enligt artikel 5.1,
- 2) att det är fråga om en exceptionellt kall vinter eller en exceptionellt torr sommar i enlighet med artikel 5.2,
- 3) att det är fråga om ett från början uppställt för strängt nationellt åtagande om utsläppsminskning i enlighet med artikel 5.3, eller
- 4) att det är fråga om ett plötsligt och exceptionellt avbrott i energiförsörjnings-, värmeförsörjnings- eller produktionssystemet eller en plötslig och exceptionell kapacitetsförlust i enlighet med artikel 5.4.

Enligt artikel 5 i det nya direktivet om utsläppstak ger tillämpningen av flexibilitetsbestämmelserna möjlighet

- 1) att bedöma uppfyllandet av åtagandet om utsläppsminskning utifrån en justerad utsläppsinventering som utarbetats enligt del 4 i bilaga IV till direktivet om nationella utsläppstak,
- 2) att bedöma uppfyllandet av åtagandet om utsläppsminskning utifrån medeltalet av tre års utsläpp, eller
- 3) att inte behöva efterleva åtagandet om utsläppsminskning under en viss tid.

Enligt 2 mom. bedömer miljöministeriet behovet att tillämpa flexibilitetsbestämmelserna och informerar Europeiska kommissionen om tillämpning av flexibilitetsbestämmelserna med iakttagande av bestämmelserna i artikel 5.5 i direktivet om utsläppstak. Denna hänvisningsbestämmelse innebär att informationen ska lämnas till Europeiska kommissionen senast den 15 februari det aktuella rapporteringsåret och att de berörda föroreningarna och sektorerna samt, om den är känd, omfattningen av effekterna på nationella utsläppsinventeringar ska uppges i informationen. Enligt artikel 5.6 i direktivet om utsläppstak antingen godtar eller avslår Europeiska kommissionen tillämpningen av flexibilitetsbestämmelserna. Direktivbestämmelsen om Europeiska kommissionens behörighet tas för tydlighetens skull in i det föreslagna 2 mom.

149 c §. En ny 149 c §, som gäller det nationella luftvårdsprogrammet, fogas till lagen. Genom paragrafen genomförs nationellt artikel 6 om nationella luftvårdsprogram i det nya direktivet om utsläppstak.

I 1 mom. föreskrivs om skyldigheten att utarbeta ett nationellt luftvårdsprogram med stöd av artikel 6.1 i det nya direktivet om utsläppstak. Miljöministeriet ska bereda programmet, men det slutgiltiga programmet godkänns av statsrådet. Samma förfarande iakttogs också med stöd av 26 § i den gamla miljöskyddslagen (86/2000) när det nationella luftvårdsprogrammet i enlighet med det första direktivet om utsläppstak utarbetades. Den gamla miljöskyddslagens 26 § har ersatts av 204 § i den gällande lagen, som också ändras genom denna proposition.

I praktiken står utarbetandet av ett nationellt luftvårdsprogram för den viktigaste delen av det nationella genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak. Innehållet i det nationella luftvårdsprogrammet ska uppfylla vissa krav i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak. I samband med detta föreskrivs i 2 mom. om kraven på det nationella luftvårdsprogrammets innehåll genom att hänvisa till artikel 6 i direktivet och därtill hörande direktivbilaga III. Hänvisningen inkluderar såväl de obligatoriska innehållskraven enligt artikel 6.2 i direktivet och enligt del 1 och 2 i bilaga III som de frivilliga utsläppsminskande åtgärderna enligt artikel 6.2 och enligt del 2 i bilaga III till direktivet.

Ovan nämnda obligatoriska innehållskrav omfattar exempelvis den nationella politiska ram för luftkvalitet och luftföroreningar inom vilken programmet har utarbetats, de politiska alternativ som övervägts för att uppfylla åtagandena om utsläppsminskning, de åtgärder som valts ut för att uppfylla de nationella åtagandena om utsläppsminskning samt de ansvariga aktörerna, tidtabellerna, övervakningen, kostnaderna och kopplingarna till övriga politiska sektorer. I de obligatoriska innehållskraven har tillämpningen av flexibilitetsbestämmelserna enligt artikel 5 i det nya direktivet om utsläppstak samt uppdateringen av programmet beaktats separat. De obligatoriska innehållskraven omfattar även vissa uppgifter om minskningen av sotutsläpp trots att de nationella åtagandena om utsläppsminskning inte gäller dessa utsläpp.

I de ovan nämnda frivilliga utsläppsminskande åtgärderna har framför allt minskningen av utsläppen av fina partiklar och ammoniak beaktats.

I 3 mom. föreskrivs om uppdatering av det nationella luftvårdsprogrammet med stöd av artikel 6.3 och 6.4 i det nya direktivet om utsläppstak.

I 4 mom. föreskrivs först och främst om allmänhetens möjligheter att framföra sina åsikter och myndigheternas rätt att yttra sig när det nationella luftvårdsprogrammet bereds och uppdateras. Momentet grundar sig på artikel 6.5 i direktivet om utsläppstak. Enligt momentet ska det som föreskrivs i 204 § tillämpas på allmänhetens framförande av åsikter och myndigheternas utlåtanden. Paragrafen utgör en del av det nationella genomförandet av det så kallade direktivet om rätt till deltagande (2003/35/EG), och enligt detta ska allmänheten reserveras minst 30 dagar för att framföra åsikter. I det föreslagna 4 mom. föreskrivs dessutom med stöd av artikel 6.6 i det nya direktivet om utsläppstak om ordnandet av gränsöverskridande samråd vid beredningen och uppdateringen av det nationella luftvårdsprogrammet.

Genom 5 mom. genomförs nationellt i första hand rapporteringsskyldigheterna i enlighet med artikel 10.1 i det nya direktivet om utsläppstak. Enligt rapporteringsskyldigheterna ska det första nationella luftvårdsprogrammet i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak lämnas in till kommissionen senast den 1 april 2019. Dessutom ska upplysningarna om ett nationellt

luftvårdsprogram som uppdateras lämnas in till kommissionen inom två månader från det att programmet har uppdaterats. Det är naturligt att dessa rapporteringsskyldigheter anvisas miljöministeriet, som svarar för beredningen och uppdateringen av programmet. I momentet föreskrivs dessutom om miljöministeriets skyldighet att se till att de upplysningar om det nationella luftvårdsprogrammet som har rapporterats till kommissionen publiceras genom ett allmänt datanät. Skyldigheten utgör en del av det nationella genomförandet av kraven i enlighet med artikel 14 med bestämmelser om information till allmänheten i det nya direktivet om utsläppstak. Miljöministeriet har även publicerat det nationella luftvårdsprogram som utarbetats med stöd av det första direktivet om utsläppstak på sin webbplats.

Föreslagna ändringar i 20 kap. med anledning av det nya direktivet om utsläppstak

204 §. Den gamla miljöskyddslagens (86/2000) 26 § har ersatts med 204 § om riksomfattande planer och program. Det nationella luftvårdsprogrammet i enlighet med det första direktivet om utsläppstak baserade sig i tiderna på den först nämnda paragrafen. När det för genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak nu fogas till en ny 149 c §, som uttryckligen gäller utarbetandet av ett nationellt luftvårdsprogram i enlighet med direktivet, ändras samtidigt rubriken på 204 § i lagen för tydlighetens skull till "Vissa riksomfattande planer och program". Avsikten med den nya rubriken är att tydligare än i detta nu uttrycka att det är fråga om en paragraf med stöd av vilken det går att utarbeta sådana i Europeiska unionens rättsakter avsedda nationella miljöskyddsplaner och miljöskyddsprogram för vilka särskilda bestämmelser om utarbetandet saknas i lagstiftningen. Samtidigt fogas till 4 mom. en informativ hänvisning till ovan nämnda 149 c §. På grund av ändringarna ändras paragrafen i dess helhet.

221 b §. En ny 221 b § om internationellt samarbete inom ramen för direktivet om nationella utsläppstak fogas till lagen. Genom paragrafen genomförs nationellt artikel 15 i det nya direktivet om utsläppstak med bestämmelser om samarbete med tredjeländer och samordning inom internationella organisationer i syfte att förbättra förutsättningarna för att främja utsläppsminskningar. De nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt direktivet om utsläppstak gäller utsläpp inom flera olika ministeriers förvaltningsområden, och vart och ett ministerium ska ansvara för det internationella samarbetet inom sin egen sektor. Det är viktigt att de olika ministerierna vid behov samarbetar med varandra. Bestämmelser om samarbetet mellan ministerierna finns i 2 § 2 mom. i lagen om statsrådet (175/2003), som det hänvisas till i den föreslagna paragrafen.

Föreslagna ändringar i bestämmelserna om registreringspliktiga verksamheter

Den felaktiga bestämmelsen om att bestämmelser om kraven på innehållet i registreringsanmälan utfärdas med stöd av 10 § ska strykas ur 116 § 1 och 3 mom. med bestämmelser om registrering av verksamheten. Bestämmelser om krav på innehållet i en registreringsanmälan utfärdas med stöd av 117 § och inte med stöd av 10 §. Sålunda ska den felaktiga hänvisningen till innehållskrav som föreskrivits med stöd av 10 § strykas också ur regleringen i 116 § 3 mom.

Den felaktiga paragrafhänvisningen i 189 § 2 mom., som gäller tillsynsmyndigheternas ansvarsfördelning vid tillsynen över tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter, ska rättas så att det i stället för 116 § 2 mom. hänvisas till 116 § 4 mom. Lagens 116 § ändrades i samband med det nationella genomförandet av det så kallade direktivet om medelstora förbränningsanläggningar (EU/2015/2193) genom en lag om ändring av miljöskyddslagen (1064/2017). Då ändrades hela 116 § så att dess 4 mom. motsvarar det tidigare gällande 116 §

2 mom. (RP 167/2017 rd, s. 17). Med anledning av ändringen finns bestämmelserna om behandling av avfall numera i 116 § 4 mom. och inte längre i 116 § 2 mom. Det därav orsakade behovet att uppdatera 189 § 2 mom. noterades inte i samband med lagändringen (1064/2017).

4 Propositionens konsekvenser

Bedömningen av propositionens konsekvenser har beretts som tjänsteuppdrag genom utnyttjande av den konsekvensbedömningsutredning som avses i avsnitt 2.4 och som utarbetades av Finlands miljöcentral i samband med förhandlingarna om det nya direktivet om utsläppstak. I samband med beredningen av propositionen har Finlands miljöcentral konstaterat att uppgifterna i rapporten inte har förändrats nämnvärt, trots att de slutliga nationella åtagandena om utsläppsminskning i viss mån skiljer sig från dem som framlades i förhandlingarna.

Förutom konsekvensbedömningsutredningen har dessutom andra uppgifter som inkommit och åsikter som framförts utnyttjats när propositionen utarbetades.

4.1 Konsekvenser för miljön

Luftföroreningar medför olägenheter för både miljön och människans hälsa. Åtagandena om utsläppsminskning enligt det nya direktivet om utsläppstak utgör en del av den reglering som är avsedd att förebygga och begränsa skadeverkningarna av luftföroreningar inom hela EU.

Avsikten med regleringen i det nya direktivet om utsläppstak är att minska luftföroreningarna och därigenom förebygga att vattendragen försuras och att marken och vattendragen övergöds samt att minska halterna av marknära ozon och de sanitära olägenheterna på grund av luftföroreningar.

Luftföroreningarna härrör från flera olika källor. Halterna i Finland beror på samverkan mellan långväga gränsöverskridande luftföroreningar och finska utsläppskällor. I synnerhet i fråga om fina partiklar påverkas halterna väsentligt av de långväga gränsöverskridande luftföroreningarna. Av de finska källorna accentueras trafiken och den småskaliga vedförbränningen i tätortsområden, där utsläppen sker nära befolkningen.

Det bedöms att i synnerhet de sanitära olägenheterna på grund av fina partiklar för närvarande utgör den väsentligaste olägenheten på grund av luftföroreningar. För halterna av fina partiklar i luften i samhällena har det inte gått att fastställa någon absolut ofarlig tröskelnivå med avseende på människans hälsa (WHO, 2006). I flera undersökningar har det konstaterats att till och med små halter av fina partiklar är skadliga för hälsan och att det gynnar hälsan om exponeringen för fina partiklar kan begränsas även genom små haltnivåer.

Fina partiklar som människan andas in i lungorna medför ett brett spektrum av följder med början från lindriga irritationssymtom till förvärrade sjukdomar i hjärtat och andningsorganen. Det har konstaterats att fina partiklar står i samband med dödlighet samt hjärt- och kärlsjukdomar på både kort (24 timmar) och lång (årsnivå) sikt. De fina partiklarna ökar således prevalensen och förkortar den förväntade livslängden. I samband med den förväntade livslängden bedömde Institutet för hälsa och välfärd 2016 att luftföroreningarna 2013 orsakade ungefär 1 600 förtida dödsfall i Finland. Vid dödsfall till följd av luftföroreningar förkortas livslängden med i genomsnitt 16 år. Räknat som genomsnitt för hela befolkningen minskar luftföroreningarna den förväntade livslängden för var och en med cirka 5,3 månader (Miljöministeriets rapporter 16/2016).

När det nya direktivet om utsläppstak och den övriga utsläppsbegränsande EU-regleringen börjar tillämpas fullskaligt inom hela EU:s territorium, kommer de genomsnittliga halterna av fina partiklar i Finland att minska ytterligare. I förhållande till 2005 kommer befolkningens exponering för fina partiklar på grund av långväga gränsöverskridande föroreningar att minska med cirka 25–29 procent före 2030. På motsvarande sätt kommer befolkningens exponering för fina partiklar från finska källor att minska med 50 procent från 2005 till 2030. Sammantaget bedöms det att halterna minskar så att WHO:s riktvärde 10 µg/m³ för de genomsnittliga halterna av fina partiklar per år sannolikt kommer att underskridas i hela Finland 2030. Att WHO:s riktvärde underskrids innebär dock inte automatiskt att halterna saknar hälsoeffekter.

Enligt kommissionens konsekvensbedömningar förkortade de fina partiklarna finländarnas genomsnittliga förväntade livslängd med cirka 3,7 månader under referensåret 2005. Om åtagandena om minskning av utsläppen av fina partiklar i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak uppfylls före 2030, ökar den förväntade livslängden med en månad.

När det nya direktivet om utsläppstak och den övriga utsläppsbegränsande EU-regleringen börjar tillämpas fullskaligt inom hela EU:s territorium, kan den förväntade effekten vara att försurningen för Finlands del inte längre kommer att överträda den kritiska nivån efter 2025. Dessutom kommer den kritiska övergödningsbelastningen i Finland att minska med 85 procent (från ca 30 000 km² till 5 500 km²) före 2030.

4.2 4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1 Konsekvenser för samhällsekonomin

Tillkomst och spridning av innovationer

Innovationer betraktas som en relevant ekonomisk kraft, och regelverken är i sin tur en komponent som påverkar tillkomsten av innovationer. Allmänt taget kan det konstateras att regleringen om utsläppsbegränsning som en del av regelverken kan påverka tillkomsten och spridningen av innovationer på följande sätt:

a) regleringen fungerar som incitament för tillkomsten av nya innovationer, dvs. stärker utvecklingen av nya kompetensbaserade, miljövänliga och konkurrenskraftiga produkter i Finland, och

b) regleringen fungerar som tilläggsincitament för spridningen av befintliga innovationer, dvs. ökar efterfrågan på finsk avancerad och innovativ utsläppsminskande teknik.

För företagen utgör de nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt det nya direktivet om utsläppstak inte direkt tillämplig reglering om utsläppsbegränsning, varför genomförandet av direktivet i Finland inte heller direkt påverkar tillkomsten av innovationer på det sätt som avses i punkt a. Totalt sett kan genomförandet av direktivet inom hela EU:s territorium däremot betydligt påverka efterfrågan på befintlig finsk utsläppsminskande teknik på det sätt som avses i punkt b.

I samband med utarbetandet av det nationella luftvårdsprogram som avses i propositionen bedöms de sektorer där uppfyllandet av minskningsåtagandena förutsätter nationella utsläppsminskande åtgärder och fattas även beslut om åtgärderna. I bästa fall kan bedömningen och besluten i samband med den ge upphov till en process som resulterar i tillkomsten av sådana

innovationer som avses i punkt a. Det kan röra sig om exempelvis innovationer som minskar utsläppen av fina partiklar från bastuugnar. Tillkomsten av dylika innovationer förutsätter dock att bastuugnstillverkarnas ekonomiska incitament för att utveckla miljövänligare bastuugnar ökar. Incitamentet kunde bestå i exempelvis en konkurrensfördel i förhållande till företag som tillverkar produkter med större utsläpp. En annan förutsättning är att konsumenterna är beredda att skaffa miljövänligare, men eventuellt dyrare produkter. Utan särskilda incitament för konsumenterna, såsom ökad miljömedvetenhet hos konsumenterna eller finansiellt stöd för att byta ut bastuugnarna, kommer miljövänligare bastuugnar sannolikt att främst tas i bruk när en ny bastuugn måste skaffas i vilket fall som helst.

Enligt konsekvensbedömningsutredningen hänför sig det största problemet när det gäller att genomföra de nationella åtagandena om att minska ammoniakutsläppen till hur man inom jordbruket lyckas implementera utsläppsminskande metoder och tekniker på husdjursgårdarna i större utsträckning. För att förankra utbudet av metoder behövs mångsidiga styrmedel – författningar, ekonomisk styrning, information och rådgivning – och kombinationer av dessa. Den egentliga utsläppsminskande tekniken finns redan.

De positiva hälsoeffekternas finansiella värde

Såsom ovan konstateras har utsläpp i luften negativa effekter på människans hälsa och miljön. De negativa effekterna på människan och samhället kan också uppskattas finansiellt, dvs. i form av skadekostnader. Genom skadekostnaderna går det att fastställa ett finansiellt värde på de negativa utsläppseffekterna och därefter jämföra dem med kostnaderna för utsläppsminskningen.

Flera länder har tagit fram nationella skadekostnadsmodeller, som beaktar särdragen hos såväl utsläppskällorna och deras egenskaper som befolkningskoncentrationen och befolkningsstrukturen. Också Finland fick alldeles nyligen en egen nationell modell för skadekostnaderna av luftföroreningar som stöd för den strategiska beslutsprocessen. Denna så kallade IHKU-modell togs fram inom ramen för ett projekt som Finlands miljöcentral, Meteorologiska institutet och Institutet för hälsa och välfärd svarade för. Projektet slutfördes i januari 2018.

IHKU-modellen beskriver de finansiella hälsovinster som kan nås genom att minska utsläppen av fina partiklar och möjliggör bland annat riktgivande lönsamhetsanalyser av utsläppsminskande åtgärder av olika slag och omfattning i Finland. Kostnadsbedömningarna inom ramen för IHKU-modellen inkluderar både kostnader som orsakas samhället, såsom sjukvårdskostnader och förlorade arbetsdagar, och kostnader som värderats utifrån försämrad livskvalitet eller förtida död.

Utifrån utsläppsprojektionen enligt politikscenariot i den energi- och klimatstrategi som godkännts för 2030 minskar utsläppen till stora delar i enlighet med kraven enligt det nya direktivet om utsläppstak. Vid en jämförelse av utsläppen 2030 på basis av bedömningarna i strategin med utsläppsnivån 2005 går det att med hjälp av IHKU-modellen grovt beräkna penningvärdet på de hälsovinster som utsläppsminskningarna bidrar till. Penningvärdet uppgår till cirka 300 miljoner–1,2 miljarder euro per år, varav cirka två tredjedelar beror på att trafik- och arbetsmaskinsmaterielen måste anpassas till Euro-regelverket. De näst största vinsterna beror på utsläppsminskningarna inom energiproduktion och industri.

4.2.2 Konsekvenser för företag

I den redan gällande utsläppsbegränsande EU-lagstiftningen och inom ramen för andra redan överenskomna åtgärder på EU-nivå uppställs skyldigheter, som när de genomförs, väsentligt bidrar även till genomförandet av de nationella åtagandena om utsläppsminskning i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak. Det är fråga om exempelvis industriutsläppsdirektivet (2010/75/EG), det så kallade direktivet om medelstora förbränningsanläggningar (2015/2193/EU), det så kallade ekodesigndirektivet (2009/125/EG), EU-normerna om fordonsutsläpp och EU:s klimatpolitik. Det behövs dock även rent nationella utsläppsminskande åtgärder, som fastställs i det nationella luftvårdsprogram som avses i propositionen. De sektorer för vilka det saknas gällande utsläppsbegränsande EU-normer har mest spelrum när det gäller att fastslå de nationella utsläppsminskande åtgärderna. Genom detta finns spelrum exempelvis inom utsläpp från jordbruket och fastighetsvis vedförbränning i liten skala.

Med stöd av det som nämns ovan får det nya direktivet om utsläppstak inga direkta konsekvenser för företagen. Konsekvenserna för företagen är indirekta och framträder via genomförandet av den redan gällande utsläppsbegränsande EU-lagstiftningen och de nationella utsläppsbegränsande åtgärder som fastställs vid beredningen av det nationella luftvårdsprogrammet samt via kombinationer av dessa. De nationella utsläppsbegränsande åtgärderna berörs dock av flera osäkerhetsfaktorer, såsom utvecklingsprognoserna för ekonomin och olika sektorer och det slutliga genomförandet av EU-lagstiftningen i miljötillståndsvillkoren (bl.a. BAT-nivåerna). Osäkerhetsfaktorerna gör det även svårare att exakt bedöma de nationella utsläppsbegränsande åtgärdernas konsekvenser för företagen.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Utarbetandet av det nationella luftvårdsprogrammet

Innehållet i det i propositionen avsedda nationella luftvårdsprogrammet ansluter till flera ministeriers förvaltningsområde. En bredbasig arbetsgrupp med företrädare från de olika ansvariga ministerierna samt för kommunerna, näringslivet, forskningsinstitut, hälsomyndigheter och naturskydd har redan tillsatts för beredningen. Beredningen av programmet tar sammanlagt över ett år och kräver att myndighetsresurser hos alla myndigheter och forskningsinstitut som deltar i arbetsgruppen allokeras för uppgiften. Programmet bereds som tjänsteuppdrag som särskilt uppdrag.

Även uppdateringen av det nationella luftvårdsprogrammet kräver att myndighetsresurser på motsvarande sätt allokeras för uppgiften. *Utarbetandet av utsläppsinventeringar*

Sådana nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter som avses i propositionen har redan utarbetats med stöd av det första direktivet om utsläppstak och luftvårdskonventionen. Uppgiften har skötts av Finlands miljöcentral, där cirka tre årsverken per år har använts för arbetet. På grund av tidsserieuppdateringar och den tekniska utvecklingen kan arbetsmängden ibland vara större. I praktiken ökar propositionen sålunda inte Finlands miljöcentrals nuvarande arbetsmängd till följd av utarbetandet av utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter.

Rapporteringsskyldigheterna enligt det nya direktivet om utsläppstak

Enligt det nya direktivet om utsläppstak ska medlemsstaterna till kommissionen och Europeiska miljöcentralen lämna in bland annat ovan nämnda nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter. Denna uppgift tilldelades Finlands miljöcentral genom en separat föreskrift redan 2017. Motsvarande rapporteringsskyldighet ingick redan i det första direktivet om utsläppstak, och Finlands miljöcentral har skött rapporteringen som en helhet tillsammans med rapporteringsskyldigheten i enlighet med luftvårdskonventionen. I praktiken sköts dessa rapporteringsskyldigheter i anslutning till utsläppsinventeringarna med de personalresurser som anvisats för utarbetandet av dem (ca 3 årsverken).

Den information som enligt det nya direktivet för utsläppstak ska rapporteras till kommissionen och Europeiska miljöcentralen omfattar också detaljerade uppgifter om övervakningen av luftföroreningarnas effekter på ekosystem. Avsikten är att också denna rapporteringsuppgift tilldelas Finlands miljöcentral genom en statsrådsförordning som ska utfärdas med stöd av den föreslagna lagen. Rapporteringsskyldigheten är ny, och arbetsmängden till följd av denna motsvarar två månaders sakkunnigarbete, som på basis av lönen med lönebikostnader innebär en kostnad på cirka 17 000 euro under rapporteringsåren. För rapporteringen krävs att ytvatten-data plockas ut ur miljöförvaltningens datasystem, att data kontrolleras och – i fråga om biologisk data – att data processas och analyseras, att data överförs till rapporteringstabeller och att data som andra myndigheter har samlat in sammanställs.

Övervakning av luftföroreningarnas effekter på ekosystem

Redan den nuvarande övervakningen av luftföroreningarnas effekter på ekosystem i ytvatten orsakar NTM-centralerna och Finlands miljöcentral även framöver kostnader på 152 000 euro per år. Av kostnaderna hänför sig cirka 85 000 euro per år till de egentliga analyserna av vattenkvaliteten. Planeringen, samordningen och den biologiska övervakningen står för det resterande beloppet. Några betydande tilläggskostnader på grund av kraven i det nya direktivet om utsläppstak aktualiseras inte.

Redan den nuvarande övervakningen av luftföroreningarnas effekter på ekosystem i skogsmarker orsakar Naturresursinstitutet även framöver kostnader på 110 000 euro per år. Kostnaderna består av underhåll av övervakningsnätverket, datainsamling samt behandling och analys av det insamlade datamaterialet. Några betydande tilläggskostnader på grund av kraven i det nya direktivet om utsläppstak aktualiseras inte. I samband med beredningen av denna regleringsproposition har någon särskild tilläggsfinansiering inte anvisats för uppgiften. Kostnaderna har således återverkningar på genomförandet av de övriga lagstadgade myndighetsuppgifter som Naturresursinstitutet ansvarar för.

Den övervakning av ozonbelastningen som avses i det nya direktivet om utsläppstak förutsätter framtagning av modellerad ozondata. Detta orsakar Meteorologiska institutet engångskostnader på 60 000 euro. Miljöministeriet har förbundit sig till att finansiera merparten av dessa, dvs. 40 000 euro. Kostnaderna för Meteorologiska institutets övervakning av ozonhalterna uppgår i detta nu till cirka 21 000 euro per år. Efter att modellerad ozondata tagits fram kan Meteorologiska institutet, utan tilläggskostnader, övervaka ozonbelastningen inom ramen för den övervakning av ozonhalterna som institutet redan sköter.

Enligt det nya direktivet om utsläppstak förutsätter den i direktivet avsedda övervakningen av effekterna på ekosystem i våtmarker ingen kontinuerlig övervakning. Det är fråga om övervakning av vegetationsskadorna och markegenskaperna med tio års intervall. Denna övervakning kan miljöministeriet låta utföra genom separata projekt under bestämda år. Kostnaderna uppskattas till cirka 30 000 euro under varje övervakningsår.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

De ovan angivna positiva hälsoeffekterna av begränsningen av utsläpp av fina partiklar och andra utsläpp i luften utgör samtidigt samhälleliga konsekvenser av propositionen. De positiva hälsoeffekterna ansluter för sin del tydligt till fullgörandet av den skyldighet för det allmänna att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö som avses i 20 § 2 mom. i grundlagen. För ovan nämnda bestämmelse i grundlagen redogörs närmare i det avsnitt som gäller propositionens förhållande till grundlagen.

Den i den föreslagna lagen och med stöd av denna för miljöministeriet och Finlands miljöcentral föreskrivna skyldigheten att ingående publicera uppgifter med anknytning till genomförandet av det nya direktivet om utsläppstak i ett allmänt datanät och den reglering om allmänhetens rätt att delta som ansluts till förfarandet vid utarbetandet av det nationella luftvårdsprogrammet underlättar och främjar medborgarnas deltagande i planeringen och beslutsprocessen kring dessa frågor. De aktuella bestämmelserna anknyter således till både den i 12 § 2 mom. föreskrivna rätten till tillgång till information som hänför sig till offentlighetsprincipen och främjandet av fullföljandet av den i 20 § 2 mom. föreskrivna rätten att delta. För ovan nämnda bestämmelser i grundlagen redogörs närmare i det avsnitt som gäller propositionens förhållande till grundlagen.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid miljöministeriet som tjänsteuppdrag genom utnyttjande av den konsekvensbedömningsutredning som avses i avsnitt 2.4. Vid beredningen av propositionen har med olika aktörer separat förhandlats om ansvaret för och finansieringen av den övervakning av luftföroreningarnas effekter på ekosystem som avses i artikel 9 i det nya direktivet om utsläppstak. Miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, Meteorologiska institutet, Naturresursinstitutet och Finlands miljöcentral har deltagit i förhandlingarna. Den i denna proposition föreslagna bestämmelsen om frågan (MSL 143 § 3 mom.) med motivering samt konsekvensbedömningen i anslutning till denna har antecknats enligt det som överenskommit i förhandlingarna.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Ett utkast till regeringens proposition var ute på remiss mellan den 3 och 25 maj 2018. I samband med begäran om remissyttranden sändes propositionen också till rådet för bedömning av lagstiftningen. Rådet tog inte upp propositionen till behandling.

Om propositionen yttrade sig arbets- och näringsministeriet, Finlands Egnahemsförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands miljöcentral SYKE, Finlands naturskyddsförbund rf, Institutet för hälsa och välfärd THL, jord- och skogsbruksministeriet, Kemiindustrin KI rf, kommunikationsministeriet, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (Centralför-

bundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK), Meteorologiska institutet, Skogsindustrin rf, social- och hälsovårdsministeriet och Öljy- ja biopolttoaineala ry.

Flera remissorgan ställde sig allmänt taget positivt till propositionen (Institutet för hälsa och välfärd, jord- och skogsbruksministeriet, Finlands Kommunförbund, Skogsindustrin och Finlands Egnahemsförbund). Några remissorgan konstaterade att de inte har något att anmärka med anledning av propositionen (kommunikationsministeriet och arbets- och näringsministeriet) eller att det är fråga om att det nya direktivet om utsläppstak genomförs tekniskt (Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, Finlands miljöskyddsförbund och Skogsindustrin).

Enskilda positiva påpekanden framlades om bestämmelserna på lag- och förordningsnivå om övervakningen av effekterna på ekosystem antingen med avseende på helheten eller ur ett visst perspektiv (Meteorologiska institutet, jord- och skogsbruksministeriet, Finlands miljöcentral). Enskilda positiva kommentarer gavs också om vissa textavsnitt i konsekvensbedömningen i propositionen (social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Skogsindustrin).

Inga konkreta förslag till ändring av paragraferna framfördes. Däremot konstaterade några remissorgan (Kemiindustrin och Öljy- ja biopolttoaineala) att det nya direktivet om utsläppstak inte över huvud taget bör genomföras på det nationella planet via miljöskyddslagen. Om direktivet genomförs genom reglering på lagnivå måste bestämmelser om det nationella luftvårdsprogrammet utfärdas genom en särskild lag. Åtagandena om utsläppsminskning gäller medlemsstaterna och inte exempelvis de tillståndspliktiga verksamhetsutövarna direkt. Miljöskyddslagen är dock i huvudsak en så kallad lag om tillstånd med bestämmelser om villkor för beviljande av tillstånd för miljötillståndspliktiga verksamheter och om tillståndsförfarandet. Om regleringen av det nationella luftvårdsprogrammet tas in i miljöskyddslagen blir lagen otydligare med hänsyn till dess syfte. Regleringen kan anses åstadkomma en grund för att ålägga de tillståndspliktiga verksamhetsutövarna ytterligare utsläppsminskningar genom tillståndsbeslut. Detta ökar osäkerheten, eftersom det redan mycket ingående har utfärdats särskilda bestämmelser om minskningen av exempelvis industri- och trafikutsläpp och skyldigheterna för bland annat industrin grundar sig på denna särskilda detaljerade reglering, såsom bindande BAT-slutsatser för olika sektorer. I den fortsatta beredningen konstaterades att behovet av reglering på lagnivå i samband med genomförandet av åtagandena i enlighet med direktivet har motiverats i avsnittet om förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning. En särskild lag är inte ändamålsenlig, eftersom miljöskyddslagen inte enbart är en lag om tillstånd, utan även innehåller bestämmelser om miljöns tillstånd och uppföljningen av detta i allmänhet. Dessutom utarbetades det nationella luftvårdsprogrammet i enlighet med det första direktivet om utsläppstak med stöd av bestämmelserna i den då gällande miljöskyddslagen. I den fortsatta beredningen konstaterades också att bedömningen av utsläppsnivåerna i BAT-slutsatserna utgör en del av tillståndsprövningen från fall till fall och att de lokala miljöförhållandena, såsom luftkvaliteten, därmed påverkar även den miljöskyddsnivå som krävs vid respektive tidpunkt. Tillståndsmyndigheterna prövar tillstånden självständigt. Eventuella uttryckliga utsläppsbegränsningar för industriell verksamhet i samband med genomförandet av de nationella åtagandena om utsläppsminskning kräver särskild reglering. Propositionen ändrades inte med anledning av kommentarerna.

Finlands miljöcentral uppgav sig kunna svara för övervakningen av effekterna på ekosystemen, sammanställningen av erhållna data och den samlade leveransen av information till kommissionen och Europeiska miljöcentralen på det sätt som föreslås. De tilläggsresurser som

Finlands miljöcentralns uppgift förutsätter måste dock diskuteras med miljöministeriet. I den fortsatta beredningen konstaterades att förhandlingar om tilläggsresurserna kan föras i samband med de årliga resultatsamtalen mellan Finlands miljöcentral och miljöministeriet. Propositionen ändrades inte med anledning av yttrandet.

Finlands miljöcentral meddelade sig också kunna svara för att utarbeta utsläppsinventeringarna på det föreslagna sättet, men framförde dessutom att Teknologiska forskningscentralen och miljöministeriet i fråga om beräkningen av utsläpp från trafiken måste ingå ett avtal i vilket åtagandena enligt det nya direktivet om utsläppstak särskilt omnämns. Det är ändamålsenligt att i avtalet nämna att de utsläpp från trafiken som Finlands miljöcentral för närvarande beräknar skilt från Tekniska forskningscentralens LIPASTO-modell framöver ska inkluderas i modellen. I den fortsatta beredningen konstaterades att avtalsberedningen redan påbörjats. Propositionen ändrades inte med anledning av yttrandet.

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter framförde att genuina mätningar i praktiska förhållanden behövs vid sidan om modellering för att bedöma om åtagandena om att minska ammoniakutsläppen inom lantbruket följs. I Finland har man tills vidare utfört endast enskilda mätningar av ammoniakutsläppen från lantbruket, varför det är mycket svårt att bedöma riktigheten i resultaten utifrån modellerna. Framöver måste forskningsfinansiering kanaliseras också till mätningar av ammoniakutsläppen från lantbruket. Endast sålunda går det att tillförlitligt följa upp och rapportera om utsläppsutvecklingen. I den fortsatta beredningen konstaterades att endast modellering förutsätts enligt det nya direktivet om utsläppstak och luftvårdskonventionen. Som stöd för modelleringen är det dock i fortsättningen skäl att på projektbasis mäta utsläppen så att mätningarna gäller alla utsläpp som ingår i tillämpningsområdet för det nya direktivet om utsläppstak. Utsläppsmätningarna är viktiga också därför att modelleringen vidareutvecklas utifrån dessa. Propositionen ändrades inte med anledning av yttrandet.

Merparten av yttrandena hänförde sig till utarbetandet av det nationella luftvårdsprogrammet. I yttrandena framfördes olika påpekanden och åsikter om de åtgärder som behövs för att minska utsläppen av i synnerhet ammoniak och fina partiklar (Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, jord- och skogsbruksministeriet, Öljy- ja biopolttoaineala, Finlands egnahemsförbund, Finlands naturskyddsförbund, social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd). Yttrandena sändes för kännedom och fortsatta åtgärder till den arbetsgrupp som bereder det nationella luftvårdsprogrammet.

6 Samband med andra propositioner

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd) behandlas för närvarande av riksdagen. Enligt det förslag till ändring av miljöskyddslagen som ingår i den regeringspropositionen ändras också 116, 189, 143 och 204 § i miljöskyddslagen. Enligt det förslag till ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen som ingår i ovan nämnda regeringsproposition ska det uppföljningsansvar som ålagts närings-, trafik- och miljöcentralerna och som det hänvisas till i förslaget till ändring av 143 § i miljöskyddslagen även enligt denna proposition överföras på landskapen i samband med landskapsreformen.

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen och 48 kap. 3 § i strafflagen (RP 94/2018 rd), genom vilken också 116 och 189 § i miljöskyddslagen ändras.

Dessutom behandlas för närvarande i riksdagen regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen och lagen om animaliska biprodukter (RP 95/2018 rd), genom vilken även 5 § 1 mom. 15 punkten i miljöskyddslagen ändras och nya 16 och 17 punkter fogas till 116 § i miljöskyddslagen.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen ska träda i kraft så snart som möjligt. De nationella åtaganden om utsläppsminskning som avses i 149 § i ändringslagen tillämpas dock först från den 1 januari 2020. Fram till dess tillämpas de nationella åtagandena om utsläppsminskningar enligt det första direktivet om nationella utsläppstak. Det finns ingen nationell lagstiftning om dem som det kan hänvisas till i övergångsbestämmelsen. För detta redogörs närmare i avsnitt 2.1.

I ikraftträdelsebestämmelsen i ändringslagen finns det dessutom en bestämmelse som grundar sig på övergångsbestämmelsen i artikel 21.2 i det nya direktivet om utsläppstak och som föreskriver att en flexibilitetsbestämmelse i det nya direktivet om utsläppstak får tillämpas också på de nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt det första direktivet om utsläppstak till och med den 31 december 2019. Det är fråga om den flexibilitetsbestämmelse enligt artikel 5.1 i det nya direktivet om utsläppstak i fråga om vilken tillämpningsvillkoren hänför sig till den vetenskapliga utvecklingen av metoder för utsläppsinventeringar.

Genom ikraftträdelsebestämmelsen i ändringslagen säkerställs det också att det nationella luftvårdsprogrammet i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak bereds inom den tidtabell som förutsätts i direktivet.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen är relevant med tanke på 12 § 2 mom., 20 § 2 mom., 80 § 1 mom. och 121 § 2 mom. i grundlagen.

GrundL 12 § 2 mom.

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

I paragrafen finns bestämmelser om offentlighetsprincipen. Principen hör historiskt och funktionellt samman med de politiska friheterna, särskilt med yttrandefriheten. Tryggandet av en tillräcklig offentlighet är en förutsättning för individens möjlighet att inverka på och delta i den samhälleliga verksamheten. Offentligheten är också en förutsättning för kritik och övervakning av maktutövningen och myndigheternas verksamhet (RP 309/1993 rd, s. 62, GrUU 43/1993 rd, s. 2). I förvaltningen förverkligas offentligheten i praktiken som envars rätt att ta del av allmänna handlingar och andra dokumenterade uppgifter som innehas av en myndighet (RP 309/1993 rd, s. 62).

I lagförslaget enligt propositionen och med stöd av detta föreskrivs att ingående uppgifter om den nationella tillämpningen av det nya direktivet om utsläppstak publiceras genom ett allmänt datanät. Förslaget tillgodoser därmed den rätt att få information som ansluter sig till of-fentlighetsprincipen enligt 12 § 2 mom. i grundlagen.

GrundL 20 § 2 mom.

Enligt 20 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Enligt bestämmelsen ska kravet på en sund miljö ges vid bemärkelse. Livsmiljön ska vara livsduglig såtillvida att den inte direkt eller indirekt medför en sjukdomsrisk för människorna. I kravet på en sund miljö ingår t.ex. trivsel i miljön åtminstone i en viss utsträckning. Bestämmelsen inverkar först och främst på lagstiftarens och andra normgivares verksamhet. Bestämmelsen innebär också ett i grundlag givet uppdrag att utveckla miljölagstiftningen så att människor får en större möjlighet att påverka beslut som gäller den egna livsmiljön (RP 309/1993 rd, s. 70–71, GrUU 15/2004 rd, s. 3, GrUU 53/2002 rd, s. 2, GrUU 38/1998 rd, s. 2, GrUU 21/1996 rd).

Genom de nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt lagförslaget i propositionen kan luftföroreningarna och därigenom också de negativa effekter som dessa orsakar miljön och människan minskas. Propositionen tillgodoser sålunda den skyldighet att tillförsäkra en god och sund miljö som föreskrivits för det allmänna i 20 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt lagförslaget i propositionen ska allmänheten höras, dvs. ges möjlighet att framföra sina åsikter om programutkastet, när det nationella luftvårdsprogrammet bereds. Upplysningar om det färdiga luftvårdsprogrammet och hur allmänhetens åsikter har beaktats i detta ska publiceras genom ett allmänt datanät. Skyldigheten att höra allmänheten tillgodoser sålunda rätten enligt 20 § 2 mom. att delta i beslutsfattande som gäller den egna livsmiljön.

GrundL 80 § 1 mom. och GrundL 121 § 2 mom.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

Paragrafen ställer kravet att alla bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter måste utfärdas genom lag. Den som utfärdar förordning kan genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om sådant som är av mindre betydelse för individens rättigheter och skyldigheter. En sådan fullmaktslag ska uppfylla kraven på exakthet och på noggrant avgränsade bestämmelser. Också bestämmelser om frågor som enligt regeringsformen i övrigt hör till området för lag ska utfärdas genom lag. Detta hänvisar bl.a. till grundlagens bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter, men också till alla de övriga ärenden om vilka bestämmelser enligt regeringsformen ska utfärdas genom lag (RP 1/1998 rd, s. 132, och t.ex. GrUU 41/2014 rd).

De nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt lagförslaget i propositionen påverkar inte direkt individens rättsställning på det sätt som avses i 80 § i grundlagen. Genomförandet av dem kräver dock att nationella utsläppsminskande åtgärder vidtas inom vissa sektorer, såsom sannolikt inom jordbrukssektorn, och att utsläppen från småskalig vedförbränning

minskas i hela riket. Dessa utsläppsminskande åtgärder ska fastställas i det nationella luftvårdsprogrammet enligt lagförslaget. Åtminstone i teorin kan man som en utsläppsminskande åtgärd bli tvungen att exempelvis överväga att ta fram nationella gränsvärden för utsläpp inom vissa sektorer. Regleringen av de nationella åtagandena om utsläppsminskning och de åtgärder som behövs för att genomföra dem kan således åtminstone indirekt påverka också individens rättsställning. Därför är det motiverat att med avseende på 80 § i grundlagen utfärda bestämmelser om de nationella åtagandena om utsläppsminskning och om flexibilitetsbestämmelserna i samband med iakttagandet av dem på lagnivå.

Inte heller de skyldigheter att utarbeta utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt utredningar som föreskrivs för myndigheterna påverkar direkt individens rättsställning på det sätt som avses i 80 § i grundlagen. Utifrån dessa bedöms dock årligen både nationellt och från kommissionens sida om de nationella åtagandena om utsläppsminskning följs eller inte. I det senare fallet ska i första hand möjligheten att tillämpa de nationella flexibilitetsbestämmelserna i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak dryftas. Om villkoren för att tillämpa flexibilitetsbestämmelserna inte uppfylls måste ännu striktare nationella utsläppsbegränsande åtgärder införas genom en uppdatering av det nationella luftvårdsprogrammet. Härigenom kan även skyldigheterna att utarbeta utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt utredningar påverka individens rättsställning indirekt. Därför kan det med hänsyn till 80 § i grundlagen anses motiverat att bestämmelser om skyldigheterna utfärdas på lagnivå.

I lagförslaget i propositionen ska bestämmelserna om skyldigheten att följa tillståndet i miljön kompletteras med skyldigheter att övervaka luftföroreningarnas effekter på ekosystem i enlighet med det nya direktivet om utsläppstak. Bestämmelser om uppföljningen av miljöns tillstånd har redan länge utfärdats på lagnivå bland annat därför att regleringen vid sidan av annat inkluderar bestämmelser om kommunernas uppgifter. Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om kommunernas uppgifter genom lag. Genom uppföljningen av miljöns tillstånd producerar kommunerna och övriga myndigheter sådana uppgifter om miljöns tillstånd som utnyttjas inte bara i den politiska beslutsprocessen, utan också när behovet av åtgärder för efterhandstillsyn enligt olika miljöförfattningar bedöms. Uppföljningen av miljöns tillstånd kan sålunda indirekt påverka tillgodoseendet av individens rättigheter och skyldigheter, varför det med hänsyn till 80 § 1 mom. i grundlagen är motiverat att på lagnivå utfärda bestämmelser om denna också för andra ansvariga aktörer än kommunerna.

I lagförslaget i propositionen ingår endast några bemyndiganden att utfärda förordning. Dessa motsvarar i hög grad samma bemyndiganden som finns i den gällande lagen. Bemyndigandena att utfärda förordning har formulerats exakt och noggrant avgränsade så att bestämmelserna alltså uppfyller kraven i 80 § i grundlagen.

På de grunder som nämns ovan överensstämmer propositionen med grundlagen, och den lag som ingår i den kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 5 § 1 mom. 15 punkten, 116 § 1 och 3 mom., 143 §, rubriken för 144 §, 189 § 2 mom. och 204 §, av dem 116 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1064/2017 och 204 § sådan den lyder i lag 327/2016, samt
fogas till 5 § 1 mom. nya 16 och 17 punkter, till 141 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 149 §, i stället för den 149 § som upphävts genom lag 1068/2016, samt till lagen nya 149 a—149 c § och en ny 211 b § som följer:

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) *avstjälningsplats* en plats för bortskaffande av avfall på vilken avfall deponeras på eller under markytan, dock inte en plats som endast är avsedd för deponering av utvinningsavfall,

16) *direktivet om nationella utsläppstak* Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG,

17) *nationella åtaganden om utsläppsminskning* i direktivet om nationella utsläppstak för Finland fastställda utsläppsminskningar för vissa utsläpp till luften som ska uppnås under målkalenderåret och som uttrycks som en procentandel av de totala utsläppen under år 2005.

116 §

Registreringsanmälan

En registreringsanmälan om sådan verksamhet enligt bilaga 2 till denna lag som medför risk för förorening av miljön ska lämnas in till den kommunala miljövårdsmyndigheten för registrering i datasystemet för miljövårdsinformation. Bestämmelser om miljöskyddskraven i fråga om registreringspliktiga verksamheter utfärdas med stöd av 10 §.

Om registreringsanmälan är bristfällig, ska den kommunala miljövårdsmyndigheten be verksamhetsutövaren komplettera den. De tidsfrister för registrering som anges i 2 mom. ska då räknas från den dag då registreringsanmälan uppfyller de föreskrivna innehållskraven.

141 §

Luftkvalitet

I detta kapitel föreskrivs för att trygga luftkvaliteten enligt 1 mom. dessutom om nationella åtaganden om utsläppsminskning och andra skyldigheter i anslutning till genomförandet av direktivet om nationella utsläppstak. Vid tillämpningen av dem ska bestämmelserna om definitioner i artikel 3 i direktivet om nationella utsläppstak iakttas.

143 §

Skyldighet att följa tillståndet i miljön

Kommunen ska med ändamålsenliga metoder inom sitt område i behövlig omfattning följa tillståndet i miljön, på det sätt som de lokala förhållandena kräver. Den statliga tillsynsmyndigheten ska inom sitt område följa tillståndet i miljön.

Oberoende av vad som i 1 mom. föreskrivs om kommunens skyldighet att följa tillståndet i miljön ska Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda tillsammans följa luftkvaliteten i huvudstadsregionen inom ramen för uppföljningen av tillståndet i miljön. Halten i luften av partiklar som är mindre än 2,5 mikrometer ska i huvudstadsregionen kontinuerligt följas vid en permanent urban bakgrundsstation som representerar stadens allmänna luftkvalitet.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska i samarbete med Finlands miljöcentral, som en del av uppföljningen enligt 7 mom., sköta övervakningen enligt artikel 9 i direktivet om nationella utsläppstak av skadliga ekologiska förändringar i ytvatten orsakade av utsläpp till luften. Naturrekursinstitutet ska på skogsmarker sköta övervakningen enligt den artikeln och Meteorologiska institutet ska sköta belastningsövervakningen enligt den artikeln av ozon. Miljöministeriet ska på våtmarker låta utföra övervakningen enligt den artikeln. Övervakningen ska ordnas med iakttagande av bestämmelserna i artikel 9.1 och 9.2 i direktivet om nationella utsläppstak.

Utöver den övervakning som avses i 3 mom. ska Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral också sköta de uppgifter i fråga om uppföljning av tillståndet i miljön som de har enligt separata bestämmelser annanstans i lagstiftningen.

Uppföljningsinformationen ska offentliggöras och ges behövlig publicitet. Uppgifter om informationen ska dessutom lämnas till Europeiska unionen i enlighet med vad som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om hur uppföljningen av tillståndet i miljön ska ordnas, om uppföljnings- och bedömningsmetoderna och kvalitetskraven för dem samt om offentliggörande och lämnande av information om uppföljningsinformationen och införande av den i datasystemet för miljövard och lämnande av den till Europeiska unionen. I lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs det om uppföljning av yt- och grundvatten samt av Östersjöns tillstånd i samband med vattenvård och havsvård samt om den information som ska lämnas om uppföljningsinformationen.

144 §

Tryggande av luftkvaliteten i kommunen

149 §

Nationella åtaganden om utsläppsminskning

Antropogena utsläpp av svaveldioxid (SO₂), kväveoxider (NO_x), flyktiga organiska föreningar utom metan (NMVOC), ammoniak (NH₃) och fina partiklar (PM_{2,5}) ska inom alla områden som avses i artikel 2.1 i direktivet om utsläppstak minskas åren 2020–2029 och från år 2030 med iakttagande av vad som föreskrivs i artikel 4.1 i direktivet om nationella utsläppstak och i bilaga II till det direktivet.

De nationella åtagandena om utsläppsminskning gäller dock inte

- 1) utsläpp från luftfartyg som inte kan hänföras till start- och landningscykeln,
- 2) utsläpp från internationell sjöfart, och
- 3) i artikel 4.3 d i direktivet om nationella utsläppstak avsedda utsläpp från jordbruket av kväveoxider och andra flyktiga organiska föreningar än metan.

De utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning ska minskas med iakttagande av vad som i artikel 4.2 i direktivet om nationella utsläppstak föreskrivs om linjär och icke-linjär minskningsbana samt avvikelser från dem. En icke-linjär minskningsbana och orsakerna till dess användning ska beskrivas i det nationella luftvårdsprogram som avses i 149 c §.

149 a §

Nationella utsläppsinventeringar

I fråga om de utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning samt andra utsläpp som avses i artikel 2.1 i direktivet om nationella utsläppstak ska Finlands miljöcentral utarbeta och uppdatera nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter med iakttagande av vad som föreskrivs i artikel 8 i direktivet om nationella utsläppstak och i bilaga I till det direktivet. De utarbetade och publicerade utsläppsinventeringarna och utsläppsprognoserna samt informativa inventeringsrapporterna ska publiceras via det allmänna datanätet.

149 b §

Flexibilitetsbestämmelser om nationella åtaganden om utsläppsminskning

Om en sådan nationell utsläppsinventering som avses i 149 a § visar att ett eller flera av de nationella åtagandena om utsläppsminskning inte uppfylls, får flexibilitetsbestämmelserna enligt artikel 5.1–5.4 i direktivet om nationella utsläppstak tillämpas under de förutsättningar som anges i de punkterna.

Miljöministeriet ska med iakttagande av bestämmelserna i artikel 5.5 i direktivet om utsläppstak informera Europeiska kommissionen om tillämpning av flexibilitetsbestämmelserna. Kommissionen godtar eller avslår i enlighet med artikel 5.6 i direktivet om nationella utsläppstak tillämpningen av flexibilitetsbestämmelserna.

149 c §

Nationellt luftvårdsprogram

För fullgörande av de nationella åtagandena om utsläppsminskning samt uppnående av de mål för människors hälsa och miljön som anges i artikel 1 i direktivet om nationella utsläppstak ska miljöministeriet bereda ett nationellt luftvårdsprogram, som underställs statsrådet för godkännande.

I fråga om kraven på innehållet i det nationella luftvårdsprogrammet tillämpas bestämmelserna i artikel 6 i direktivet om nationella utsläppstak och bilaga III till det direktivet.

Det nationella luftvårdsprogrammet ska uppdateras minst vart fjärde år. Dessutom ska det nationella luftvårdsprogrammet alltid uppdateras om de nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt de nationella utsläppsinventeringar eller utsläppsprognoser som avses i 149 a § inte uppfylls eller riskerar att inte uppfyllas. Då ska det nationella luftvårdsprogrammet uppdateras inom 18 månader från det att den senaste årliga nationella utsläppsinventeringen eller utsläppsprognosen lämnades in till Europeiska kommissionen.

När det nationella luftvårdsprogrammet bereds och uppdateras ska bestämmelserna i 204 § om att framföra åsikter och om utlåtanden iaktas. Dessutom ska vid behov gränsöverskridande samråd genomföras.

Miljöministeriet ska i enlighet med artikel 10.1 i direktivet om nationella utsläppstak sända det nationella luftvårdsprogrammet och upplysningar om eventuell uppdatering av det till Europeiska kommissionen samt se till att de publiceras via det allmänna datanätet.

189 §

Tillsynsmyndigheternas ansvarsfördelning vid tillsynen över tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter

För tillsynen enligt 168 och 169 § över registreringspliktig verksamhet ansvarar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Den statliga tillsynsmyndigheten ansvarar dock för tillsynen över verksamhet som är registreringspliktig enligt 116 § 4 mom. Tillsynen över registreringspliktig verksamhet kan utövas som en del av tillsynen över tillståndspliktig verksamhet som finns på samma område, om det behövs för att tillsynen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Den som utövar tillståndspliktig eller registreringspliktig verksamhet och den myndighet till vilken tillsynen överförs ska höras, om den myndighet som ansvarar för tillsynen på grund av detta blir en annan.

204 §

Vissa riksomfattande planer och program

Statsrådet godkänner de i Europeiska unionens rättsakter avsedda riksomfattande miljöskyddsplanerna och miljöskyddsprogrammen. Utlåtande om utkast till planer och program ska begäras av de myndigheter vars ansvarsområde och uppgifter planen eller programmet anknyter till på ett väsentligt sätt. Alla andra ska i tillräckligt god tid ges tillfälle att bekanta sig med utkast till planer och program och att framföra sina åsikter om dem. Tillfälle ges ge-

nom att information om ärendet lämnas i en tidning med riksomfattande spridning och i det allmänna datanätet. Minst 30 dagar ska reserveras för framförandet av åsikter.

Information om en godkänd plan eller ett godkänt program med tillhörande motivering samt om hur utlåtandena och åsikterna har blivit beaktade ska lämnas på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

När planerna och programmen revideras ska bestämmelserna i 1 och 2 mom. om begäran om utlåtande och framförande av åsikter iakttas.

Bestämmelser om det nationella luftvårdsprogram som krävs enligt direktivet om nationella utsläppstak finns i 149 c §. Bestämmelser om den riksomfattande avfallsplanen och regionala avfallsplaner finns i avfallslagen.

211 b §

Internationellt samarbete inom ramen för direktivet om nationella utsläppstak

För att främja utsläppsminskningar enligt direktivet om nationella utsläppstak ska det med iakttagande av artikel 15 i det direktivet bedrivas samarbete avseende teknisk och vetenskaplig forskning och utveckling, såväl med tredje länder som inom internationella organisationer inom miljöskydd, jordbruk, lufttrafik och sjöfart. De ministerier som har hand om de nämnda frågorna ansvarar för samarbetet. Bestämmelser om samarbetet mellan ministerierna finns i 2 § 2 mom. i lagen om statsrådet (175/2003).

Denna lag träder i kraft den 20 . De nationella åtaganden om utsläppsminskning som avses i lagens 149 § tillämpas dock först från och med den 1 januari 2020. Fram till dess tillämpas de nationella åtaganden om utsläppsminskningar som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/81/EG om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar.

De flexibilitetsbestämmelser som avses i 149 b § i denna lag får till och med den 31 december 2019 tillämpas på de nationella åtaganden om utsläppsminskning som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/81/EG om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar.

Det nationella luftvårdsprogram som avses i 149 c § i denna lag ska beredas så att det kan sändas till Europeiska kommissionen senast den 1 april 2019.

Helsingfors den 6 september 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 5 § 1 mom. 15 punkten, 116 § 1 och 3 mom., 143 §, rubriken för 144 §, 189 § 2 mom. och 204 §, av dem 116 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1064/2017 och 204 § sådan den lyder i lag 327/2016, samt
fogas till 5 § 1 mom. nya 16 och 17 punkter, till 141 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 149 §, i stället för den 149 § som upphävts genom lag 1068/2016, samt till lagen nya 149 a—149 c § och en ny 211 b § som följer:

Gällande lydelse

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) *avstjälningsplats* en plats för bortskaffande av avfall på vilken avfall depone-
ras på eller under markytan, dock inte en
plats som endast är avsedd för deponering
av utvinningsavfall.

Föreslagen lydelse

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) *avstjälningsplats* en plats för bortskaffande av avfall på vilken avfall depone-
ras på eller under markytan, dock inte en
plats som endast är avsedd för deponering
av utvinningsavfall,

16) *direktivet om nationella utsläppstak*
Europaparlamentets och rådets direktiv
(EU) 2016/2284 om minskning av nationella
utsläpp av vissa luftföroreningar, om änd-
ring av direktiv 2003/35/EG och om upphä-
vande av direktiv 2001/81/EG,

17) *nationella åtaganden om utsläpps-*
minskning i direktivet om nationella ut-
släppstak för Finland fastställda utsläpps-
minskningar för vissa utsläpp till luften som
ska uppnås under målkalenderåret och som
uttrycks som en procentandel av de totala
utsläppen under år 2005.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

116 §

Registreringsanmälan

En registreringsanmälan om sådan verksamhet enligt bilaga 2 till denna lag som medför risk för förorening av miljön ska lämnas in till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten för registrering i datasystemet för miljöförvaltningsinformation. Bestämmelser om kraven på innehållet i registreringsanmälan och om miljöskyddskraven i fråga om registreringspliktiga verksamheter utfärdas med stöd av 10 §.

Om registreringsanmälan är bristfällig, ska den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten be verksamhetsutövaren att komplettera den. De tidsfrister för registrering som anges i 2 mom. ska då räknas från den dag då registreringsanmälan uppfyller de krav på innehållet som föreskrivs med stöd av 10 §.

116 §

Registreringsanmälan

En registreringsanmälan om sådan verksamhet enligt bilaga 2 till denna lag som medför risk för förorening av miljön ska lämnas in till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten för registrering i datasystemet för miljöförvaltningsinformation. Bestämmelser om miljöskyddskraven i fråga om registreringspliktiga verksamheter utfärdas med stöd av 10 §.

Om registreringsanmälan är bristfällig, ska den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten be verksamhetsutövaren komplettera den. De tidsfrister för registrering som anges i 2 mom. ska då räknas från den dag då registreringsanmälan uppfyller de föreskrivna innehållskraven.

141 §

Luftkvalitet

141 §

Luftkvalitet

I detta kapitel föreskrivs för att trygga luftkvaliteten enligt 1 mom. dessutom om nationella åtaganden om utsläppsminskning och andra skyldigheter i anslutning till genomförandet av direktivet om nationella utsläppstak. Vid tillämpningen av dem ska bestämmelserna om definitioner i artikel 3 i direktivet om nationella utsläppstak iakttas.

143 §

Skyldighet att följa tillståndet i miljön

Kommunen ska med ändamålsenliga metoder inom sitt område i behövlig omfattning följa tillståndet i miljön, på det sätt som de lokala förhållandena kräver. Den statliga

143 §

Skyldighet att följa tillståndet i miljön

Kommunen ska med ändamålsenliga metoder inom sitt område i behövlig omfattning följa tillståndet i miljön, på det sätt som de lokala förhållandena kräver. Den statliga

Gällande lydelse

tillsynsmyndigheten ska inom sitt område följa tillståndet i miljön. För Finlands miljöcentrals uppgifter i fråga om att följa tillståndet i miljön gäller särskilda bestämmelser.

Oberoende av vad som föreskrivs i 1 mom. ska Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda tillsammans följa luftkvaliteten inom huvudstadsregionen. Halten i luften av partiklar som är mindre än 2,5 mikrometer ska i huvudstadsregionen kontinuerligt följas vid en permanent urban bakgrundsstation som representerar stadens allmänna luftkvalitet.

Uppföljningsinformationen ska offentliggöras och ges behövlig publicitet.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om hur uppföljningen av tillståndet i miljön ska ordnas, om uppföljnings- och bedömningsmetoderna och kvalitetskraven för dem samt om offentliggörande och information om uppföljningsinformationen och om hur den ska föras in i datasystemet för miljövard.

I lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs det om uppföljning av yt- och grundvatten samt av Östersjöns tillstånd i samband med vattenvård och havsvård samt om den information som ska lämnas om uppföljningsinformationen.

Föreslagen lydelse

tillsynsmyndigheten ska inom sitt område följa tillståndet i miljön.

Oberoende av vad som i 1 mom. föreskrivs om kommunens skyldighet att följa tillståndet i miljön ska Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda tillsammans följa luftkvaliteten i huvudstadsregionen inom ramen för uppföljningen av tillståndet i miljön. Halten i luften av partiklar som är mindre än 2,5 mikrometer ska i huvudstadsregionen kontinuerligt följas vid en permanent urban bakgrundsstation som representerar stadens allmänna luftkvalitet.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska i samarbete med Finlands miljöcentral, som en del av uppföljningen enligt 7 mom., sköta övervakningen enligt artikel 9 i direktivet om nationella utsläppstak av skadliga ekologiska förändringar i ytvatten orsakade av utsläpp till luften. Naturresursinstitutet ska på skogsmarker sköta övervakningen enligt den artikeln och Meteorologiska institutet ska sköta belastningsövervakningen enligt den artikeln av ozon. Miljöministeriet ska på våtmarker låta utföra övervakningen enligt den artikeln. Övervakningen ska ordnas med iakttagande av bestämmelserna i artikel 9.1 och 9.2 i direktivet om nationella utsläppstak.

Utöver den övervakning som avses i 3 mom. ska Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral också sköta de uppgifter i fråga om uppföljning av tillståndet i miljön som de har enligt separata bestämmelser annanstans i lagstiftningen.

Uppföljningsinformationen ska offentliggöras och ges behövlig publicitet. Uppgifter om informationen ska dessutom lämnas till Europeiska unionen i enlighet med vad som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om hur uppföljningen av tillståndet i miljön ska ordnas, om uppföljnings- och bedömningsmetoderna och kvalitetskraven för dem samt om offentliggörande och lämnande av information om uppföljningsinformationen och införande av den i datasystemet för miljövard och lämnande av den till Europeiska unionen. I la-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

gen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs det om uppföljning av yt- och grundvatten samt av Östersjöns tillstånd i samband med vattenvård och havsvård samt om den information som ska lämnas om uppföljningsinformationen.

144 §

Tryggande av luftkvaliteten

144 §

Tryggande av luftkvaliteten **i kommunen**

149 §

Nationella åtaganden om utsläppsminskning

Antropogena utsläpp av svaveldioxid (SO₂), kväveoxider (NO_x), flyktiga organiska föreningar utom metan (NMVOC), ammoniak (NH₃) och fina partiklar (PM_{2,5}) ska inom alla områden som avses i artikel 2.1 i direktivet om utsläppstak minskas åren 2020–2029 och från år 2030 med iakttagande av vad som föreskrivs i artikel 4.1 i direktivet om nationella utsläppstak och i bilaga II till det direktivet.

De nationella åtagandena om utsläppsminskning gäller dock inte

- 1) utsläpp från luftfartyg som inte kan hänföras till start- och landningscykeln,
- 2) utsläpp från internationell sjöfart, och
- 3) i artikel 4.3 d i direktivet om nationella utsläppstak avsedda utsläpp från jordbruket av kväveoxider och andra flyktiga organiska föreningar än metan.

De utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning ska minskas med iakttagande av vad som i artikel 4.2 i direktivet om nationella utsläppstak föreskrivs om linjär och icke-linjär minskningsbana samt avvikelse från dem. En icke-linjär minskningsbana och orsakerna till dess användning ska beskrivas i det nationella luftvårdsprogram som avses i 149 c §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

149 a §

Nationella utsläppsinventeringar

I fråga om de utsläpp som omfattas av tillämpningsområdet för de nationella åtagandena om utsläppsminskning samt andra utsläpp som avses i artikel 2.1 i direktivet om nationella utsläppstak ska Finlands miljöcentral utarbeta och uppdatera nationella utsläppsinventeringar och utsläppsprognoser samt informativa inventeringsrapporter med iakttagande av vad som föreskrivs artikel 8 i direktivet om nationella utsläppstak och i bilaga I till det direktivet. De utarbetade och publicerade utsläppsinventeringarna och utsläppsprognoserna samt informativa inventeringsrapporterna ska publiceras via det allmänna datanätet.

149 b §

Flexibilitetsbestämmelser om nationella åtaganden om utsläppsminskning

Om en sådan nationell utsläppsinventering som avses i 149 a § visar att ett eller flera av de nationella åtagandena om utsläppsminskning inte uppfylls, får flexibilitetsbestämmelserna enligt artikel 5.1–5.4 i direktivet om nationella utsläppstak tillämpas under de förutsättningar som anges i de punkterna.

Miljöministeriet ska med iakttagande av bestämmelserna i artikel 5.5 i direktivet om utsläppstak informera Europeiska kommissionen om tillämpning av flexibilitetsbestämmelserna. Kommissionen godtar eller avslår i enlighet med artikel 5.6 i direktivet om nationella utsläppstak tillämpningen av flexibilitetsbestämmelserna.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

149 c §

Nationellt luftvårdsprogram

För fullgörande av de nationella åtagandena om utsläppsminskning samt uppnående av de mål för människors hälsa och miljön som anges i artikel 1 i direktivet om nationella utsläppstak ska miljöministeriet bereda ett nationellt luftvårdsprogram, som underställs statsrådet för godkännande.

I fråga om kraven på innehållet i det nationella luftvårdsprogrammet tillämpas bestämmelserna i artikel 6 i direktivet om nationella utsläppstak och bilaga III till det direktivet.

Det nationella luftvårdsprogrammet ska uppdateras minst vart fjärde år. Dessutom ska det nationella luftvårdsprogrammet alltid uppdateras om de nationella åtagandena om utsläppsminskning enligt de nationella utsläppsinventeringar eller utsläppsprognoser som avses i 149 a § inte uppfylls eller riskerar att inte uppfyllas. Då ska det nationella luftvårdsprogrammet uppdateras inom 18 månader från det att den senaste årliga nationella utsläppsinventeringen eller utsläppsprognosen lämnades in till Europeiska kommissionen.

När det nationella luftvårdsprogrammet bereds och uppdateras ska bestämmelserna i 204 § om att framföra åsikter och om utlåtanden iakttas. Dessutom ska vid behov gränsöverskridande samråd genomföras.

Miljöministeriet ska i enlighet med artikel 10.1 i direktivet om nationella utsläppstak sända det nationella luftvårdsprogrammet och upplysningar om eventuell uppdatering av det till Europeiska kommissionen samt se till att de publiceras via det allmänna datanätet.

189 §

Tillsynsmyndigheternas ansvarsfördelning vid tillsynen över tillståndspliktiga och regi-

189 §

Tillsynsmyndigheternas ansvarsfördelning vid tillsynen över tillståndspliktiga och regi-

Gällande lydelse

streringspliktiga verksamheter

För tillsynen enligt 168 och 169 § över registreringspliktig verksamhet ansvarar den kommunala miljövårdsmyndigheten. Den statliga tillsynsmyndigheten ansvarar dock för tillsynen över verksamhet som är registreringspliktig enligt 116 § 2 mom. Tillsynen över registreringspliktig verksamhet kan utövas som en del av tillsynen över tillståndspliktig verksamhet som finns på samma område, om det behövs för att tillsynen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Den som utövar tillståndspliktig och registreringspliktig verksamhet och den myndighet till vilken tillsynen överförs ska höras, om den myndighet som ansvarar för tillsynen på grund av detta blir en annan.

204 §

Riksomfattande planer och program

Statsrådet godkänner de i Europeiska unionens rättsakter avsedda riksomfattande miljöskyddsplanerna och miljöskyddsprogrammen. Utlåtande om utkast till planer och program ska begäras av de myndigheter vars ansvarsområde och uppgifter planen eller programmet anknyter till på ett väsentligt sätt. Alla andra ska i tillräckligt god tid ges tillfälle att bekanta sig med utkast till planer och program och framföra sina åsikter om dem. Tillfälle ges genom att information om ärendet lämnas i en tidning med riksomfattande spridning och i det allmänna datanätet. Minst 30 dagar ska reserveras för framförandet av åsikter.

Information om en godkänd plan eller ett godkänt program med tillhörande motivering samt om hur utlåtandena och åsikterna har blivit beaktade ska lämnas på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

När planerna och programmen revideras ska bestämmelserna i 1 och 2 mom. om begäran om utlåtande och framförande av åsikter iakttas.

Föreslagen lydelse

streringspliktiga verksamheter

För tillsynen enligt 168 och 169 § över registreringspliktig verksamhet ansvarar den kommunala miljövårdsmyndigheten. Den statliga tillsynsmyndigheten ansvarar dock för tillsynen över verksamhet som är registreringspliktig enligt 116 § 4 mom. Tillsynen över registreringspliktig verksamhet kan utövas som en del av tillsynen över tillståndspliktig verksamhet som finns på samma område, om det behövs för att tillsynen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Den som utövar tillståndspliktig eller registreringspliktig verksamhet och den myndighet till vilken tillsynen överförs ska höras, om den myndighet som ansvarar för tillsynen på grund av detta blir en annan.

204 §

Vissa riksomfattande planer och program

Statsrådet godkänner de i Europeiska unionens rättsakter avsedda riksomfattande miljöskyddsplanerna och miljöskyddsprogrammen. Utlåtande om utkast till planer och program ska begäras av de myndigheter vars ansvarsområde och uppgifter planen eller programmet anknyter till på ett väsentligt sätt. Alla andra ska i tillräckligt god tid ges tillfälle att bekanta sig med utkast till planer och program och att framföra sina åsikter om dem. Tillfälle ges genom att information om ärendet lämnas i en tidning med riksomfattande spridning och i det allmänna datanätet. Minst 30 dagar ska reserveras för framförandet av åsikter.

Information om en godkänd plan eller ett godkänt program med tillhörande motivering samt om hur utlåtandena och åsikterna har blivit beaktade ska lämnas på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

När planerna och programmen revideras ska bestämmelserna i 1 och 2 mom. om begäran om utlåtande och framförande av åsikter iakttas.

Gällande lydelse

Bestämmelser om den riksomfattande avfallsplanen och regionala avfallsplaner finns i avfallslagen.

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om det nationella luftvårdsprogram som krävs enligt direktivet om nationella utsläppstak finns i 149 c §. Bestämmelser om den riksomfattande avfallsplanen och regionala avfallsplaner finns i avfallslagen.

211 b §

Internationellt samarbete inom ramen för direktivet om nationella utsläppstak

För att främja utsläppsminskningar enligt direktivet om nationella utsläppstak ska det med iakttagande av artikel 15 i det direktivet bedrivas samarbete avseende teknisk och vetenskaplig forskning och utveckling, såväl med tredje länder som inom internationella organisationer inom miljöskydd, jordbruk, lufttrafik och sjöfart. De ministerier som har hand om de nämnda frågorna ansvarar för samarbetet. Bestämmelser om samarbetet mellan ministerierna finns i 2 § 2 mom. i lagen om statsrådet (175/2003).

Denna lag träder i kraft den 20 . De nationella åtaganden om utsläppsminskning som avses i lagens 149 § tillämpas dock först från och med den 1 januari 2020. Fram till dess tillämpas de nationella åtaganden om utsläppsminskningar som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/81/EG om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar.

De flexibilitetsbestämmelser som avses i 149 b § i denna lag får till och med den 31 december 2019 tillämpas på de nationella åtaganden om utsläppsminskning som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/81/EG om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar.

Det nationella luftvårdsprogram som avses i 149 c § i denna lag ska beredas så att det kan sändas till Europeiska kommission-

RP 117/2018 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

en senast den 1 april 2019.